

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
της 7ης Απριλίου 2016¹

Υπόθεση C-4/15

Staatssecretaris van Financiën
κατά
Argos Supply Trading BV
[αίτηση του Hoge Raad der Nederlanden (Κάτω Χώρες)
για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Προδικαστική παραπομπή — Καθεστώς τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή (παθητική τελειοποίηση) — Παράγωγα προϊόντα — Εισαγωγικοί δασμοί — Πλήρης ή μερική απαλλαγή — Χορήγηση άδειας — Οικονομικοί όροι — Κοινοτικοί μεταποιητές — Κανονισμός (ΕΟΚ) 2913/92 — Άρθρο 148, στοιχείο γ' — Κατάχρηση δικαιώματος»

I – Εισαγωγή

1. Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 148, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα², όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 648/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Απριλίου 2005³ (στο εξής: τελωνειακός κώδικας).
2. Η αίτηση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Staatssecretaris van Financiën (Υφυπουργός Οικονομικών, Κάτω Χώρες) και της εταιρίας Argos Supply Trading BV (στο εξής: Argos) με αντικείμενο την απόρριψη, από τις ολλανδικές τελωνειακές αρχές, αιτήσεως για τη χορήγηση άδειας τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή την οποία υπέβαλε η εταιρία αυτή.
3. Με το προδικαστικό ερώτημα, το Δικαστήριο καλείται να αποσαφηνίσει το περιεχόμενο των οικονομικών όρων που διατυπώνονται στο άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα από την τήρηση των οποίων εξαρτάται η χορήγηση της εν λόγω άδειας. Ακριβέστερα, το Hoge Raad der Nederlanden (Ανώτατο Δικαστήριο των Κάτω Χωρών) ζητεί ορισμένες διευκρινίσεις ως προς την έννοια των «κοινοτικών μεταποιητών» της ως άνω διατάξεως, στο μέτρο που οι οικονομικοί αυτοί όροι προβλέπουν την έλλειψη σοβαρής προσβολής των ουσιαστικών συμφερόντων τους.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 302, σ. 19.

3 — ΕΕ L 117, σ. 13.

II – Το νομικό πλαίσιο

A – Το δίκαιο της Ένωσης

1. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2473/86

4. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2473/86 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1986, σχετικά με το καθεστώς της παθητικής τελειοποίησης και το σύστημα σταθερών ανταλλαγών⁴, περιελάμβανε τις εφαρμοστέες διατάξεις στο καθεστώς της παθητικής τελειοποίησης μέχρι την έναρξη ισχύος του τελωνειακού κώδικα.

5. Η πρώτη, η τέταρτη και η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού προέβλεπαν τα εξής:

«στο πλαίσιο του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας, πολλές κοινοτικές επιχειρήσεις προσφεύγουν στο καθεστώς της παθητικής τελειοποίησης, δηλαδή στην εξαγωγή των εμπορευμάτων, προκειμένου να επανεισαχθούν μετά από μεταποίηση, κατεργασία ή επιδιόρθωση· η προσφυγή σε αυτό το καθεστώς δικαιολογείται από λόγους οικονομικού ή τεχνικού χαρακτήρα·

[...]

πρέπει να προβλεφθεί ένα σύστημα μερικής ή ολικής απαλλαγής από τους εισαγωγικούς δασμούς, που επιβάλλονται στα παράγωγα προϊόντα ή στα εμπορεύματα που τα υποκαθιστούν, προκειμένου να αποφευχθεί η φορολόγηση των εμπορευμάτων που έχουν εξαχθεί από την Κοινότητα προς τελειοποίηση·

[...]

οι τελωνειακές αρχές πρέπει να αρνούνται το ευεργέτημα του καθεστώτος της παθητικής τελειοποίησης, όταν υπάρχει κίνδυνος να θιγούν σοβαρά τα ουσιώδη συμφέροντα των κοινοτικών μεταποιητών.

[...]»

2. Ο τελωνειακός κώδικας

6. Ο τελωνειακός κώδικας καθιερώνει, στα άρθρα 84 επ., διάφορα οικονομικά τελωνειακά καθεστάτα. Αυτά περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα καθεστάτα παθητικής τελειοποίησης και μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο.

7. Κατά το άρθρο 85 του εν λόγω κώδικα, «[η] υπαγωγή σε οιοδήποτε οικονομικό τελωνειακό καθεστώς προϋποθέτει την έκδοση άδειας από τις τελωνειακές αρχές».

4 — ΕΕ L 212, σ. 1.

α) Διατάξεις σχετικά με το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή (παθητική τελειοποίηση)

8. Το άρθρο 145 του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεισαγωγή (“παθητικής τελειοποίησης” επιτρέπει [...] την προσωρινή εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας προκειμένου να υποστούν εργασίες τελειοποίησης και τη θέση των προϊόντων που προκύπτουν από τις εργασίες αυτές σε ελεύθερη κυκλοφορία με ολική ή μερική απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς.

2. Η προσωρινή εξαγωγή κοινοτικών εμπορευμάτων συνεπάγεται την επιβολή των εξαγωγικών δασμών καθώς και την εφαρμογή των μέτρων εμπορικής πολιτικής και των άλλων διατυπώσεων που προβλέπονται για τις περιπτώσεις εξόδου κοινοτικού εμπορεύματος από το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας.

3. Νοούνται ως:

α) εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής, τα εμπορεύματα που έχουν τεθεί υπό καθεστώς τελειοποίησης προς επανεισαγωγή·

β) εργασίες τελειοποίησης, οι εργασίες που αναφέρονται στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', πρώτη, δεύτερη και τρίτη περίπτωση·

γ) παράγωγα προϊόντα, όλα τα προϊόντα που προκύπτουν από εργασίες τελειοποίησης·

[...]».

9. Κατά το άρθρο 148, στοιχείο γ', του ιδίου κώδικα, η άδεια τελειοποίησης προς επανεισαγωγή χορηγείται μόνον «εφόσον το ευεργέτημα του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή δεν μπορεί να θίξει σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών μεταποιητών (οικονομικοί όροι)».

10. Το άρθρο 151, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα ορίζει ότι «[η] προβλεπόμενη στο άρθρο 145 του κώδικα ολική ή μερική απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς συνίσταται στην αφαίρεση, από το ποσό των εισαγωγικών δασμών που αντιστοιχούν στα παράγωγα προϊόντα που τίθενται σε ελεύθερη κυκλοφορία, του ποσού των εισαγωγικών δασμών που θα επιβάλλονταν κατά την ίδια ημερομηνία στα εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής αν είχαν εισαχθεί στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας από τη χώρα στην οποία υποβλήθηκαν στην εργασία ή στην τελευταία εργασία τελειοποίησης».

11. Το άρθρο 114, παράγραφος 2, του κώδικα αυτού ορίζει τα εξής:

«Νοούνται ως:

[...]

γ) εργασίες τελειοποίησης:

— η κατεργασία εμπορευμάτων, στην οποία περιλαμβάνεται η συναρμολόγηση, η συνένωση και η προσαρμογή τους σε άλλα εμπορεύματα,

— η μεταποίηση εμπορευμάτων,

— η επιδιόρθωση εμπορευμάτων, στην οποία περιλαμβάνεται η αποκατάσταση και η θέση τους σε λειτουργία,

καθώς και

- η χρησιμοποίηση ορισμένων εμπορευμάτων, που καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία της επιτροπής και τα οποία δεν περιέχονται μεν στα παράγωγα προϊόντα, επιτρέπουν όμως ή διευκολύνουν την παραγωγή των προϊόντων αυτών, ακόμα και αν αναλύσκονται εξ ολοκλήρου ή εν μέρει κατά τη χρησιμοποίησή τους·

[...]».

β) Διατάξεις σχετικά με το καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο

12. Κατά το άρθρο 130 του τελωνειακού κώδικα, «[τ]ο καθεστώς της μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο επιτρέπει την επεξεργασία, στο τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας, μη κοινοτικών εμπορευμάτων, προκειμένου αυτά να υποβληθούν σε εργασίες που μεταβάλλουν το είδος ή την κατάστασή τους, χωρίς να υπόκεινται στους εισαγωγικούς δασμούς ή σε μέτρα εμπορικής πολιτικής, και τη θέση των προϊόντων που προκύπτουν από τις εν λόγω εργασίες σε ελεύθερη κυκλοφορία αφού καταβληθούν οι αναλογούντες εισαγωγικοί δασμοί. Τα προϊόντα αυτά ονομάζονται μεταποιημένα προϊόντα».

13. Το άρθρο 133 του κώδικα έχει ως εξής:

«Η άδεια χορηγείται μόνο:

[...]

- ε) στην περίπτωση που πληρούνται οι αναγκαίοι όροι ώστε το καθεστώς αυτό να μπορεί να συμβάλει στην δημιουργία ή τη διατήρηση δραστηριότητας μεταποιήσεως εμπορευμάτων στην Κοινότητα, χωρίς να θίγονται τα ουσιώδη συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών παρόμοιων εμπορευμάτων (οικονομικοί όροι). Οι περιπτώσεις κατά τις οποίες θεωρείται ότι πληρούνται οι οικονομικοί όροι μπορούν να καθορίζονται με τη διαδικασία της επιτροπής.»

3. Ο νέος τελωνειακός κώδικας

14. Ο κανονισμός (ΕΕ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (αναδιατύπωση)⁵ (στο εξής: νέος τελωνειακός κώδικας), προβλέπει εφεξής, στο άρθρο του 211, τις προϋποθέσεις άδειας που ισχύουν στο πλαίσιο του συνόλου των οικονομικών τελωνειακών καθεστώτων (που αποκαλούνται «ειδικά καθεστώτα»). Κατά την παράγραφο 4, στοιχείο β', της διατάξεως αυτής, που αφορά ειδικά τα καθεστώτα μεταποιήσεως⁶, η άδεια χορηγείται μόνον εάν, μεταξύ άλλων, «δεν θίγονται τα ουσιώδη συμφέροντα των ενωσιακών παραγωγών από άδεια υπαγωγής στο καθεστώς τελειοποίησης». Σύμφωνα με το άρθρο 288 του νέου τελωνειακού κώδικα⁷, η εν λόγω διάταξη εφαρμόζεται από 1ης Μαΐου 2016.

5 — ΕΕ L 269, σ. 1.

6 — Αυτά περιλαμβάνουν το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή και το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή (ενώ το καθεστώς μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο συγχωνεύθηκε, όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 50 του νέου τελωνειακού κώδικα, με το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεξαγωγή).

7 — Όπως διορθώθηκε με το διορθωτικό του κανονισμού (ΕΚ) 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 287, σ. 90).

4. Ο κανονισμός εφαρμογής

15. Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, περί θεσπίσεως του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 214/2007 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 2007 (ΕΕ L 62, σ. 6, στο εξής: κανονισμός εφαρμογής), περιλαμβάνει, υπό τον τίτλο ΙΙΙ, «Οικονομικά Τελωνειακά Καθεστώτα», ένα κεφάλαιο 1 που επιγράφεται «Βασικές διατάξεις κοινές σε περισσότερα του ενός καθεστώτα».

16. Συναφώς, το άρθρο 502 του κανονισμού αυτού ορίζει τα εξής:

«1. Με εξαίρεση τις περιπτώσεις κατά τις οποίες θεωρείται ότι δεν πληρούνται οι οικονομικοί όροι σύμφωνα με το κεφάλαιο 3, 4 ή 6, η άδεια μπορεί να χορηγείται χωρίς εξέταση των οικονομικών όρων από τις τελωνειακές αρχές.

[...]

4. Για το καθεστώς τελειοποίησης προς επανεισαγωγή (κεφάλαιο 6), η εξέταση αποδεικνύει κατά πόσον:

α) η πραγματοποίηση εργασιών τελειοποίησης εκτός της Κοινότητας ενδέχεται να δημιουργήσει σημαντικά μειονεκτήματα σε βάρος του κοινοτικού κλάδου μεταποίησης, ή

β) η πραγματοποίηση εργασιών τελειοποίησης εντός της Κοινότητας δεν είναι οικονομικά βιώσιμη ή δεν είναι εφικτή για τεχνικούς λόγους ή εξαιτίας συμβατικών υποχρεώσεων.»

17. Σύμφωνα με το άρθρο 503, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού, οι τελωνειακές αρχές έχουν την ευχέρεια να προβούν στην εξέταση των οικονομικών όρων σε συνεργασία με την Επιτροπή. Το άρθρο 504 του ίδιου κανονισμού ρυθμίζει τη διαδικασία που πρέπει να τηρηθεί όταν γίνεται χρήση της ως άνω ευχέρειας, ως εξής:

«1. Όταν αρχίζει διαδικασία εξέτασης σύμφωνα με το άρθρο 503, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Επιτροπή. Ο φάκελος περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της ήδη διενεργηθείσας εξέτασης.

2. Η Επιτροπή αποστέλλει απόδειξη παραλαβής ή ενημερώνει τις ενδιαφερόμενες τελωνειακές αρχές, όταν ενεργεί με δική της πρωτοβουλία. Προσδιορίζει, σε συνεννόηση με αυτές, κατά πόσον όντως απαιτείται εξέταση των οικονομικών όρων στο πλαίσιο της επιτροπής.

[...]

4. Τα συμπεράσματα της επιτροπής λαμβάνονται υπόψη από τις ενδιαφερόμενες τελωνειακές αρχές και από κάθε άλλη τελωνειακή αρχή που χειρίζεται παρόμοιες άδειες ή αιτήσεις αδειών.

[...]

18. Κατά το άρθρο 551, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού εφαρμογής, «[τ]ο καθεστώς μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο εφαρμόζεται για τα εμπορεύματα από τη μεταποίηση των οποίων προκύπτουν προϊόντα, τα οποία υπόκεινται σε ποσό εισαγωγικών δασμών χαμηλότερο από αυτό που ισχύει για τα εμπορεύματα εισαγωγής».

19. Το άρθρο 585, παράγραφος 1, του ως άνω κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 6 του τίτλου ΙΙΙ και επιγράφεται «Τελειοποίηση προς επανεισαγωγή», προβλέπει ότι, «[ε]κτός εάν υπάρχουν ενδείξεις περί του αντιθέτου, θεωρείται ότι τα ουσιαστικά συμφέροντα του κοινοτικού μεταποιητικού κλάδου δεν θίγονται σοβαρά».

B – Το διεθνές δίκαιο

20. Η διεθνής σύμβαση για την απλούστευση και την εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων, η οποία συνήφθη στο Κιότο στις 18 Μαΐου 1973, όπως αναθεωρήθηκε (στο εξής: αναθεωρημένη Σύμβαση του Κιότο), τέθηκε σε ισχύ στις 3 Φεβρουαρίου 2006. Η Σύμβαση αυτή αποσκοπεί, όπως προκύπτει από το προοίμιό της, στην απλούστευση και στην εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων των συμβαλλομένων μερών.

21. Η ως άνω Σύμβαση περιλαμβάνει ένα γενικό παράρτημα καθώς και πλείονα ειδικά παραρτήματα⁸. Κάθε παράρτημα συνοδεύεται από οδηγίες που δεν δεσμεύουν τα συμβαλλόμενα μέρη⁹.

22. Το ειδικό παράρτημα ΣΤ, με τον τίτλο «Μεταποίηση», περιλαμβάνει, στο κεφάλαιο 2, τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο καθεστώς παθητικής τελειοποίησης. Οι οδηγίες σχετικά με το ειδικό παράρτημα ΣΤ της αναθεωρημένης Συμβάσεως του Κιότο (στο εξής: οδηγίες του Κιότο) διαλαμβάνουν, στο κεφάλαιο 2, που επιγράφεται «Παθητική τελειοποίηση», υπό τον τίτλο «Οικονομικοί όροι», τα εξής:

«Το ευεργέτημα του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή δεν χορηγείται όταν οι σκοπούμενες πράξεις είναι δυνατόν να θίξουν σοβαρά τα ουσιώδη συμφέροντα των εθνικών μεταποιητών ή παραγωγών.

Στην περίπτωση του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, είναι δύσκολο να αποδειχθούν τα οικονομικά συμφέροντα μιας χώρας, δεδομένου ότι, αν και το καθεστώς αυτό είναι ευνοϊκό κυρίως για την απασχόληση στην αλλοδαπή, αποτελεί επίσης στοιχείο μείωσης του κόστους παραγωγής των εθνικών κατασκευαστών.

Επομένως, πρέπει να επιτευχθεί ισορροπία μεταξύ της μέγιστης μείωσης του συνολικού κόστους παραγωγής των εθνικών οικονομικών φορέων χάρη στη δυνατότητα αναθέσεως υπεργολαβίας στην αλλοδαπή και της αποκλειστικής αναθέσεως των πράξεων τελειοποίησης σε άλλους εθνικούς οικονομικούς φορείς, με κίνδυνο να καταστεί η εθνική βιομηχανία λιγότερο ανταγωνιστική.»

23. Η Ένωση προσχώρησε στην αναθεωρημένη Σύμβαση του Κιότο με την απόφαση 2003/231/ΕΚ του Συμβουλίου, της 17ης Μαρτίου 2003, για την προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο πρωτόκολλο για την τροποποίηση της διεθνούς σύμβασης για την απλούστευση και την εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων (Σύμβαση του Κιότο)¹⁰. Πάντως, η Ένωση δεν προσχώρησε στο προσάρτημα ΙΙΙ του πρωτοκόλλου τροποποίησης, το οποίο αντιστοιχεί στα ειδικά παραρτήματα της αναθεωρημένης Συμβάσεως του Κιότο¹¹.

ΙΙΙ – Η διαφορά της κύριας δίκης, το προδικαστικό ερώτημα και η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

24. Στις 30 Ιουνίου 2008, η Argos υπέβαλε στον επιθεωρητή των ολλανδικών τελωνείων αίτηση, βάσει του άρθρου 85 του τελωνειακού κώδικα, περί υπαγωγής στο οικονομικό τελωνειακό καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή. Η εταιρία αυτή είχε την πρόθεση να υπαγάγει στο εν λόγω καθεστώς βενζίνη κοινοτικής προελεύσεως προοριζόμενη για εξαγωγή προκειμένου να αναμιχθεί με

8 — Άρθρο 4, παράγραφος 1, της αναθεωρημένης Συμβάσεως του Κιότο.

9 — Άρθρο 4, παράγραφος 4, της αναθεωρημένης Συμβάσεως του Κιότο. Κατά το άρθρο 1, στοιχείο ζ', της Συμβάσεως αυτής, οι οδηγίες αυτές συνιστούν «ένα σύνολο επεξηγήσεων των διατάξεων του γενικού παραρτήματος, των ειδικών παραρτημάτων και των κεφαλαίων τους».

10 — ΕΕ L 86, σ. 21.

11 — Βλ. άρθρο 1, παράγραφος 1, και αιτιολογική σκέψη 2 της αποφάσεως 2003/231.

βιοαιθανόλη προελεύσεως τρίτου κράτους που δεν έχει τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ένωσης. Κατόπιν της αναμείξεως αυτής, σε αναλογία περίπου 15 μονάδων βενζίνης και περίπου 85 μονάδων βιοαιθανόλης, η Argos παρήγαγε αιθανόλη 85 (στο εξής: E85), ένα βιοκαύσιμο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε ειδικά προσαρμοσμένα οχήματα, τα λεγόμενα οχήματα «ευέλικτου καυσίμου».

25. Κατά την αίτηση αυτή, η Argos σχεδίαζε να προβεί στην ως άνω ανάμειξη στην ανοικτή θάλασσα. Η βενζίνη και η βιοαιθανόλη φορτώθηκαν επί πλοίου ευρισκόμενου εντός ολλανδικού λιμένα, σε δύο διακριτά διαμερίσματα του πλοίου τα οποία χωρίζονταν μεταξύ τους με τοίχωμα. Μόλις το πλοίο εγκατέλειψε τα χωρικά ύδατα της Ένωσης, το τοίχωμα αυτό αφαιρέθηκε κατά τρόπον ώστε τα δύο συστατικά να αναμειχθούν, με τον κυματισμό της θάλασσας να ενισχύει τη διαδικασία αυτή. Στη συνέχεια το πλοίο επέστρεψε στις Κάτω Χώρες.

26. Η E85 που παρήχθη κατά τον ανωτέρω τρόπο, δηλώθηκε στο τελωνείο προκειμένου να τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ένωσης και υποβλήθηκε στους ισχύοντες για το προϊόν αυτό εισαγωγικούς δασμούς (με συντελεστή 6,5 % ad valorem). Η εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή θα παρέιχε στην Argos τη δυνατότητα να επιτύχει μείωση των ως άνω δασμών κατά το ποσό των τελωνειακών δασμών (με συντελεστή 4,7 % ad valorem) που θα οφείλονταν κατά την ίδια ημερομηνία για βενζίνη κοινοτικής προελεύσεως εάν αυτή είχε εισαχθεί και τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ένωσης από τον τόπο στον οποίο είχε πραγματοποιηθεί η ανάμειξη.

27. Ο επιθεωρητής τελωνείων υπέβαλε, για διατύπωση γνώμης, την αίτηση της Argos στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου αυτή να εξετάσει αν συνέτρεχαν οι οικονομικοί όροι από την τήρηση των οποίων το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα εξαρτά τη χορήγηση άδειας τελειοποίησης προς επανεισαγωγή¹². Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της επιτροπής τελωνειακού κώδικα (στο εξής: επιτροπή)¹³.

28. Η επιτροπή έκρινε ότι δεν έπρεπε να χορηγηθεί στην Argos το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, με το αιτιολογικό ότι οι όροι αυτοί δεν πληρούνταν. Το συμπέρασμα αυτό υιοθετήθηκε επί τη βάσει των επιχειρημάτων που εξέθεσε η Επιτροπή σε μια συνεδρίαση της επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στις 11 Νοεμβρίου 2009. Η Επιτροπή υποστήριξε ότι η εισαχθείσα E85 ανταγωνιζόταν ευθέως την κοινοτική βιοαιθανόλη, δεδομένου ότι η βιοαιθανόλη είναι το βασικό συστατικό της E85. Μάλιστα, το 2008, το ήμισυ σχεδόν της ικανότητας παραγωγής βιομηχανικής αιθανόλης της Ένωσης δεν χρησιμοποιήθηκε. Κατά την Επιτροπή, η εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων βιοαιθανόλης θα έθιγε, κατά συνέπεια, σοβαρά τα ουσιώδη συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης.

29. Με απόφαση της 13ης Απριλίου 2010, ο επιθεωρητής τελωνείων, παραπέμποντας στα ως άνω επιχειρήματα, απέρριψε την αίτηση της Argos.

30. Μετά την απόρριψη της προσφυγής της από το Rechtbank te Haarlem (περιφερειακό δικαστήριο του Haarlem), η Argos άσκησε έφεση ενώπιον του Gerechtshof te Amsterdam (εφετείο του Άμστερνταμ). Το δικαστήριο αυτό εξαφάνισε την πρωτόδικη απόφαση, κρίνοντας, μεταξύ άλλων, ότι έπρεπε να εξεταστεί αν η μετατροπή κοινοτικής βενζίνης σε E85 υπό το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή θα είχε ως συνέπεια να θιγούν τα συμφέροντα όχι των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης, αλλά των κοινοτικών παραγωγών E85. Πάντως, κατά το δικαστήριο αυτό, εφόσον ο επιθεωρητής τελωνείων θεώρησε ότι δεν διέθετε στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι το καθεστώς

12 — Όπως προβλέπει το άρθρο 503, στοιχείο α', του κανονισμού εφαρμογής.

13 — Σύμφωνα με το άρθρο 504 του κανονισμού εφαρμογής.

που ζητήθηκε θα είχε ως συνέπεια να θιγούν τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης, όφειλε να θεωρήσει ότι οι οικονομικοί όροι του εν λόγω καθεστώτος πληρούνταν, σύμφωνα με το τεκμήριο του άρθρου 585, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής. Κατά συνέπεια, ο Staatssecretaris van Financiën άσκησε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Hoge Raad der Nederlanden.

31. Το εν λόγω δικαστήριο κρίνει ότι η έκβαση της αιτήσεως αναιρέσεως εξαρτάται από την ερμηνεία της έννοιας των «κοινοτικών μεταποιητών» κατά το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα και, ειδικότερα, από το ζήτημα αν η έννοια αυτή περιλαμβάνει, εν προκειμένω, τους κοινοτικούς παραγωγούς βιοαιθανόλης.

32. Το δικαστήριο αυτό διατηρεί, ειδικότερα, αμφιβολίες ως προς το αν θα πρέπει να εφαρμοστεί, κατ' αναλογία, στο καθεστώς της τελειοποίησεως προς επανεισαγωγή το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο, με την απόφαση *Friesland Coberco Dairy Foods*¹⁴, σχετικά με το καθεστώς της μεταποιήσεως υπό τελωνειακό έλεγχο. Από την εν λόγω απόφαση προκύπτει ότι, προκειμένου να ελεγχθεί η τήρηση των οικονομικών όρων του καθεστώτος αυτού, πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο τα οικονομικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών του τελικού προϊόντος που παρήχθη κατόπιν της μεταποιήσεως όσο και τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών των πρώτων υλών που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη μεταποίηση αυτή.

33. Υπό τις συνθήκες αυτές, το αιτούν δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει, στο πλαίσιο της εξετάσεως των οικονομικών όρων που πρέπει να συντρέχουν για τη χορήγηση του καθεστώτος της τελειοποίησεως προς επανεισαγωγή, η κατά το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα έννοια “κοινοτικοί μεταποιητές” να ερμηνευθεί ως περιλαμβάνουσα επίσης τους κοινοτικούς παραγωγούς πρώτων υλών ή ημιτελών προϊόντων πανομοιότυπων με αυτά που κατά τη διαδικασία τελειοποίησεως μεταποιούνται ως μη κοινοτικά αγαθά;»

34. Η Argos, η Ελληνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις. Στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 13ης Ιανουαρίου 2016 μετείχαν η Argos, η Ολλανδική Κυβέρνηση και η Επιτροπή.

IV – Εκτίμηση

A – Προκαταρκτικές σκέψεις

35. Η διαφορά της κύριας δίκης ανάγεται στην άρνηση των ολλανδικών τελωνειακών αρχών να χορηγήσουν στην Argos άδεια υπαγωγής στο καθεστώς τελειοποίησεως προς επανεισαγωγή για την πράξη (τελειοποίησεως) που συνίσταται στην εξαγωγή στην ανοικτή θάλασσα της κοινοτικής βενζίνης, προκειμένου να αναμειχθεί με μη κοινοτική βιοαιθανόλη και να εισαχθεί στη συνέχεια η E85 που παράγεται με τον τρόπο αυτόν¹⁵.

36. Όπως επιβεβαίωσε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση η ως άνω εταιρία, η διενέργεια της ως άνω πράξεως (τελειοποίησεως) στην ανοικτή θάλασσα υπαγορεύθηκε αποκλειστικά από τη βούληση να επωφεληθεί από τη διαφορά στη δασμολογική επιβάρυνση μεταξύ της βιοαιθανόλης και της E85.

14 — C-11/05, EU:C:2006:312.

15 — Δεν αμφισβητείται ότι η ανάμειξη αυτή συνιστά «πράξη τελειοποίησης» υπό την έννοια του άρθρου 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα.

37. Δεδομένου ότι θεωρείται αγροτικό προϊόν, η βιοαιθανόλη υπόκειται ως εκ τούτου σε εισαγωγικούς δασμούς που αντιστοιχούν, επί του παρόντος, κατά την Επιτροπή, σε επιβάρυνση περίπου 40 % ad valorem¹⁶. Αφού αναμειχθεί με τη βενζίνη, ακόμη και σε πολύ μικρή αναλογία, το προϊόν αυτό παύει να θεωρείται αγροτικό προϊόν για να καταστεί χημικό προϊόν στο οποίο επιβάλλεται δασμός με συντελεστή 6,5 % ad valorem¹⁷.

38. Ο δασμός που πλήττει το τελικό προϊόν (την E85) είναι, επομένως, χαμηλότερος από τον δασμό που επιβαρύνει τις πρώτες ύλες ή τα ημιτελή προϊόντα (στο εξής, από κοινού: ενδιάμεσα προϊόντα¹⁸) μη κοινοτικής προελεύσεως που χρησιμοποιούνται για παραχθεί το προϊόν αυτό (η βιοαιθανόλη). Η περίπτωση αυτή αποκαλείται κοινώς «δασμολογική ανωμαλία», εφόσον οι συντελεστές που προβλέπει ο τελωνειακός κώδικας αυξάνουν γενικώς ανάλογα με την κατεργασία του προϊόντος¹⁹.

39. Η Argos διευκρίνισε επίσης, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι είχε, σε ένα πρώτο στάδιο, ζητήσει άδεια αναμείξεως των προαναφερθέντων προϊόντων υπό το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο²⁰. Η εφαρμογή του καθεστώτος αυτού θα της είχε παράσχει τη δυνατότητα να μεταποιήσει, εντός της Ένωσης, μη κοινοτική βιοαιθανόλη χωρίς το προϊόν αυτό να υπάγεται στους εισαγωγικούς δασμούς, δεδομένου ότι μόνο το προϊόν που απορρέει από τη μεταποίηση, αποκαλούμενο «μεταποιημένο προϊόν» (η E85), υπόκειται στον (χαμηλότερο) εφαρμοστέο δασμό κατά τη θέση του σε ελεύθερη κυκλοφορία²¹. Μόνο μετά την απόρριψη της αιτήσεώς της η εταιρία αυτή ζήτησε, σε ένα δεύτερο στάδιο, την άδεια να προβεί στην ως άνω ανάμειξη στην ανοικτή θάλασσα υπό το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

40. Θεωρώ χρήσιμο να υπογραμμίσω, στο στάδιο αυτό, ότι η Argos δεν ακολούθησε την οδό η οποία θα συνίστατο σε ανάμειξη, εκτός της Ένωσης, της βιοαιθανόλης με την κοινοτική βενζίνη που έχει τεθεί υπό το τελωνειακό καθεστώς εξαγωγής²². Η εφαρμογή του καθεστώτος αυτού δεν υπόκειται, πάντως, σε προηγούμενη άδεια²³. Εξάλλου, οι επιχειρηματίες έχουν πάντοτε την ευχέρεια να αναμειγνύουν, απλούστερα, βιοαιθανόλη με μη κοινοτική βενζίνη εκτός της Ένωσης, προκειμένου να τη μεταποιήσουν σε προϊόν που εμπίπτει σε δασμολογική κλάση στην οποία επιβάλλονται χαμηλότεροι δασμοί. Η χρησιμοποίηση τέτοιων αναμείξεων είχε, εξάλλου, λάβει σημαντικές διαστάσεις²⁴.

16 — Η μη μετουσιωμένη αιθυλική αλκοόλη, με κατ' όγκο αλκοολικό τίτλο 80 % ή περισσότερο ενέπιπτε στη διάκριση 2207 10 00 και υπαγόταν σε τελωνειακούς δασμούς που ανέρχονταν σε 19,20 ευρώ ανά εκτόλιτρο δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 1214/2007 της Επιτροπής, της 20ής Σεπτεμβρίου 2007, για την τροποποίηση του παραρτήματος I του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 του Συμβουλίου, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 286, σ. 1). Ο ίδιος αυτός δασμός εξακολουθεί να ισχύει υπό το κράτος του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 1001/2013 της Επιτροπής, της 4ης Οκτωβρίου 2013, για την τροποποίηση του παραρτήματος του κανονισμού (ΕΟΚ) 2658/87 του Συμβουλίου, για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο (ΕΕ L 290, σ. 1).

17 — Η E85 θεωρείτο χημικό προϊόν που εμπίπτει στη δασμολογική διάκριση 3824 90 97 δυνάμει του κανονισμού 1214/2007. Ο κανονισμός 1001/2013 δεν τροποποίησε τον δασμό αυτόν.

18 — Οι έννοιες του «ενδιάμεσου προϊόντος» και του «τελικού προϊόντος» παραπέμπουν σε σχετική τυπολογία που συνδέεται με τη χρήση του προϊόντος. Επομένως, για παράδειγμα, η βιοαιθανόλη και η βενζίνη, είναι, ανάλογα με τον προορισμό τους, ενδιάμεσα ή τελικά προϊόντα. Ένα προϊόν καλείται ενδιάμεσο όταν μεταποιείται προκειμένου να παραχθεί άλλο προϊόν στο οποίο ενσωματώνει την αξία του.

19 — Βλ., συναφώς, απόφαση Wacker Werke (C-142/96, EU:C:1997:386, σκέψεις 14, 15 και 21) και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Poiares Maduro στην υπόθεση Friesland Coberco Dairy Foods (C-11/05, EU:C:2006:78, σημείο 42).

20 — Η διευκρίνιση αυτή δεν προκύπτει, πάντως, από την απόφαση περί παραπομπής.

21 — Άρθρο 130 του τελωνειακού κώδικα.

22 — Πράγματι η τελειοποίηση κοινοτικού εμπορεύματος εκτός της Κοινότητας και η συνακόλουθη εισαγωγή του μεταποιημένου προϊόντος με τον δασμό που ισχύει για το προϊόν αυτό δεν απαιτούν να τεθεί το εν λόγω εμπόρευμα υπό το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή. Μόνο το ευεργέτημα της ειδικής τελωνειακής διευκόλυνσεως που παρέχει το εν λόγω καθεστώς εξαρτάται από την υπαγωγή σε αυτό.

23 — Βλ. άρθρα 161 και 162 του τελωνειακού κώδικα.

24 — Βλ. *La politique d'aide aux biocarburants, Rapport public thématique – Évaluation d'une politique publique*, Cour des comptes de la République française, (Ιανουάριος 2012, διαθέσιμη στην ακόλουθη ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000047.pdf>, σ. 76 και 107 έως 110).

41. Εντούτοις, επιλέγοντας να προβεί στη σχεδιαζόμενη πράξη υπό το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, η Argos επωφελήθηκε όχι μόνον της εφαρμογής των δασμών που επιβάλλονται στην E85 αντί αυτών που επιβάλλονται στην καθαρή βιοαιθανόλη, αλλά και της μείωσης των εισαγωγικών δασμών για την E85 μέχρι του ύψους των (πλασματικών) δασμών που ισχύουν για την προσωρινώς εξαγόμενη βενζίνη (με συντελεστή 4,7% ad valorem²⁵). Πράγματι, το καθεστώς αυτό παρέχει στους δικαιούχους τη δυνατότητα να αφαιρέσουν από το ποσόν των εισαγωγικών δασμών που αντιστοιχούν στα εμπορεύματα που παράγονται κατόπιν της τελειοποίησης, τα οποία αποκαλούνται παράγωγα προϊόντα, το ποσόν των εισαγωγικών δασμών που θα επιβάλλονταν στα κοινοτικά εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής εάν επανεισάγονταν ως έχουν²⁶.

42. Ο επιθεωρητής των ολλανδικών τελωνείων αρνήθηκε, εν προκειμένω, να χορηγήσει στην Argos την άδεια τελειοποίησης προς επανεισαγωγή την οποία αυτή ζήτησε, με το αιτιολογικό ότι δεν συνέτρεχε η προϋπόθεση (που αποδίδεται με τη φράση οικονομικοί όροι), η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα, κατά την οποία, η άδεια αυτή μπορεί να χορηγηθεί μόνον «εφόσον το ευεργέτημα του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή δεν μπορεί να θίξει σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών μεταποιητών».

43. Το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν η έννοια των «κοινοτικών μεταποιητών», κατά τη διάταξη αυτή, αφορά μόνον τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς το παράγωγο προϊόν του οποίου σχεδιάζεται η κατεργασία υπό το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή (E85), ή και τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς τα ενδιάμεσα μη κοινοτικά προϊόντα που προορίζονται να ενσωματωθούν στα εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής κατά τη τελειοποίησή τους (βιοαιθανόλη).

44. Πριν εξετάσω το ερώτημα αυτό, θα απαντήσω σε ορισμένα επιχειρήματα που προέβησαν η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, στο μέτρο που, μολονότι τα επιχειρήματα αυτά δεν εγείρουν τυπικώς ζήτημα απαραδέκτου του εν λόγω ερωτήματος, σκοπούν κατ' ουσία να πείσουν το Δικαστήριο για τον υποθετικό χαρακτήρα του.

B – Επί του παραδεκτού

1. Επί της εφαρμογής του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή σε εργασίες που διεξάγονται στην ανοικτή θάλασσα

45. Η Ελληνική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή δεν εφαρμόζεται σε εργασίες που διεξάγονται στην ανοικτή θάλασσα, εφόσον το άρθρο 151, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα απαιτεί, όπως προκύπτει από το γράμμα του, οι υπό εξέταση εργασίες να διεξάγονται σε συγκεκριμένη «χώρα».

46. Παρατηρείται συναφώς ότι η διατύπωση που χρησιμοποιείται στο εν λόγω άρθρο 151, παράγραφος 1, του ιδίου κώδικα δεν απαντά στις άλλες κρίσιμες διατάξεις. Πράγματι, τα άρθρα 145, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα και 502, παράγραφος 4, του κανονισμού εφαρμογής, αναφέρονται, αντίστοιχα, στις εργασίες τελειοποίησης «εκτός του τελωνειακού εδάφους της Κοινότητας» και «εκτός της Κοινότητας».

25 — Η βενζίνη αυτή υπαγόταν στη δασμολογική διάκριση 2710 1145 δυνάμει του κανονισμού 1214/2007. Ο ίδιος αυτός δασμός ισχύει εφεξής δυνάμει του κανονισμού 1001/2013.

26 — Άρθρο 151, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα. Χωρίς την εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, εφόσον τα κοινοτικά εμπορεύματα χάνουν τον χαρακτηρισμό αυτό όταν εξέλθουν του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης (άρθρο 4, σημείο 8, του τελωνειακού κώδικα), τα εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής αντιμετωπίζονται, κατά την επανεισαγωγή τους υπό τη μορφή παράγωγων προϊόντων, κατά τον ίδιο τρόπο με τα κοινοτικά εμπορεύματα.

47. Λαμβανομένης υπόψη της ως άνω διαφοράς στην ορολογία, πρέπει να αναζητηθεί η πλέον σύμφωνη προς τον σκοπό του εν λόγω καθεστώτος ερμηνεία. Ο σκοπός αυτός έγκειται, κατ' ουσίαν, στο να αποτραπεί το ενδεχόμενο επιβολής δασμών στα κοινοτικά εμπορεύματα που προέρχονται από την ελεύθερη κυκλοφορία και εξάγονται προσωρινώς ενόψει τελειοποιήσεώς τους κατά την επανεισαγωγή τους υπό τη μορφή παράγωγων προϊόντων²⁷. Η επιδιωκόμενη με τον τρόπο αυτό απαλλαγή εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του προορισμού στον οποίο απεστάλησαν προσωρινώς τα εμπορεύματα αυτά.

48. Υπό το πρίσμα του σκοπού αυτού, δεν έχει ιδιαίτερη σημασία το γεγονός ότι τα εν λόγω εμπορεύματα μεταφέρονται στο έδαφος τρίτου κράτους ή σε ζώνη που δεν εμπίπτει στη δικαιοδοσία κανενός κράτους (όπως η ανοικτή θάλασσα), αρκεί η ζώνη αυτή να βρίσκεται εκτός του τελωνειακού εδάφους της Ένωσης.

49. Κατά συνέπεια, εκτιμώ ότι το καθεστώς της τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή μπορεί να εφαρμοστεί όταν οι επίμαχες εργασίες διεξάγονται στην ανοικτή θάλασσα²⁸.

2. Επί της ελλείψεως δυνατότητας του Δικαστηρίου να αμφισβητήσει τα συμπεράσματα του επιθεωρητή τελωνείων

50. Η Επιτροπή αμφισβητεί, εκ προοιμίου, την παραδοχή του αιτούντος δικαστηρίου, που στηρίζεται στη δήλωση του επιθεωρητή τελωνείων κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του *Gerechtshof te Amsterdam*, ότι η χορήγηση του καθεστώτος της τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή δεν θίγει, εν προκειμένω, σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών της Ε85²⁹. Η Επιτροπή παραπέμπει συναφώς στα πρακτικά της συνεδριάσεως της επιτροπής της 11ης Νοεμβρίου 2009³⁰, από τα οποία προκύπτει ότι τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών τόσο βιοοιθανόλης όσο και Ε85 θα πλήττονταν σοβαρά από τη χορήγηση άδειας υπαγωγής στο καθεστώς αυτό. Ωστόσο, πάντοτε κατά την Επιτροπή, το προδικαστικό ερώτημα δεν θα είχε σημασία στην περίπτωση κατά την οποία γινόταν δεκτό ότι η εφαρμογή του εν λόγω καθεστώτος θίγει σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών Ε85.

27 — Βλ. όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 76/119/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1975, περί εναρμονίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν το καθεστώς της τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/002, σ. 121)· τέταρτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2473/86, καθώς και αποφάσεις *Wacker Werke* (C-142/96, ΕΥ:C:1997:386, σκέψη 21) και *GEFCO* (C-411/01, ΕΥ:C:2003:536, σκέψη 51). Βλ., επίσης, *σύσταση της Επιτροπής που απευθύνεται στα κράτη μέλη περί των δασμών που ισχύουν για επανεισαγόμενα εμπορεύματα μετά από προσωρινή εξαγωγή με σκοπό την μεταποίηση, την κατεργασία ή την επιδιόρθωση*, της 29ης Νοεμβρίου 1961 (JO 1962, 3, σ. 79).

28 — Η πλειονότητα των κρατών μελών που συγκεντρώθηκαν στο πλαίσιο της επιτροπής στήριξαν επίσης το συμπέρασμα αυτό (Customs Code Committee, Section: 'Special Procedures', Minutes/summary record of the 7th meeting (extract) held on 11 November 2009, 18 December 2009, TAXUD/C4 MK/).

29 — Χωρίς να αμφισβητώ την παραδοχή αυτή, θεωρώ χρήσιμο να διευκρινίσω ότι η δήλωση του οικείου επιθεωρητή ότι δεν διέθετε ενδείξεις περί του ότι το εν λόγω καθεστώς απειλούσε να πλήξει σοβαρά τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών Ε85, δεν ισοδυναμεί με ισχυρισμό περί ανυπαρξίας του κινδύνου αυτού. Η δήλωση αυτή υποδηλώνει απλώς ότι ο εν λόγω επιθεωρητής απέφυγε, ελλείψει ρητών σχετικών ενδείξεων στα συμπεράσματα της επιτροπής αναφορικά με την εξέταση των οικονομικών όρων, να διαπιστώσει κίνδυνο σοβαρής προσβολής των συμφερόντων αυτών, οπότε το τεκμήριο του άρθρου 585, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής δεν ανετράπη.

30 — Βλ. υποσημείωση 28 των παρούσων προτάσεων.

51. Χωρίς να λαμβάνω θέση επί του ζητήματος αν η επιτροπή πράγματι θεώρησε ότι η σκοπούμενη από την Argos εργασία μπορούσε να πλήξει σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών τόσο βιοαιθανόλης όσο και E85³¹, παρατηρώ ότι η διαπίστωση αυτή δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να καταστήσει το ερώτημα απαράδεκτο.

52. Συγκεκριμένα, αφενός, στο μέτρο που τα επιχειρήματα της Επιτροπής ισοδυναμούν με αμφισβήτηση των πραγματικών περιστατικών, όπως αυτά περιγράφονται στην απόφαση περί παραπομπής, υπογραμμίζω ότι η εκτίμηση των επίμαχων περιστατικών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου. Το Δικαστήριο είναι, επομένως, αρμόδιο αποκλειστικώς να αποφαινεται επί της ερμηνείας ή του κύρους κοινοτικού νομοθετήματος, βάσει των πραγματικών περιστατικών που του επισημαίνει το εθνικό δικαστήριο³².

53. Αφετέρου, όπως διαπίστωσε το Δικαστήριο με την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods³³, τα συμπεράσματα της επιτροπής δεν έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τις εθνικές τελωνειακές αρχές³⁴. Κατά συνέπεια, έστω και αν ο επιθεωρητής τελωνείων αποκλίνει από τα συμπεράσματα αυτά³⁵, το γεγονός αυτό δεν είναι ικανό να επηρεάσει το κύρος της αποφάσεώς του, ούτε, κατά συνέπεια, να καταστήσει υποθετικό το προδικαστικό ερώτημα.

54. Επομένως, μετά την επιβεβαίωση του παραδεκτού του ερωτήματος αυτού, θα το εξετάσω εν συνεχεία επί της ουσίας.

Γ – Επί της ερμηνείας την έννοιας των «κοινοτικών μεταποιητών» κατά το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα

55. Κατά την Argos, η έννοια των «κοινοτικών μεταποιητών» αφορά, εν προκειμένω, αποκλειστικά τους κοινοτικούς παραγωγούς E85. Οι λοιποί μετέχοντες στη διαδικασία θεωρούν, αντιθέτως, ότι η έννοια αυτή καλύπτει και τους κοινοτικούς παραγωγούς βιοαιθανόλης.

56. Οι αντίθετες αυτές προσεγγίσεις στηρίζονται, ειδικότερα, στις διαφορετικές ερμηνείες που αντλούνται από την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods³⁶, με την οποία το Δικαστήριο ερμήνευσε το άρθρο 133, στοιχείο ε', του τελωνειακού κώδικα. Η διάταξη αυτή διατυπώνει τους οικονομικούς όρους του καθεστώτος της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο και απαιτεί, συναφώς, να μη θίγονται σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των «κοινοτικών παραγωγών παρόμοιων

31 — Όπως υπογραμμίζεται στο σημείο 52 των παρούσων προτάσεων, η εκτίμηση αυτή δεν αποτελεί έργο του Δικαστηρίου. Θα επιθυμούσα, πάντως, να επισημάνω ότι τα προαναφερθέντα πρακτικά δεν στηρίζουν την άποψη της Επιτροπής. Από αυτά συνάγεται ότι η επιτροπή, σε ένα πρώτο στάδιο, εξέτασε αν υπήρχαν ενδείξεις ότι οι οικονομικοί όροι δεν τηρούνται, με συνέπεια ότι το τεκμήριο που καθιερώνει το άρθρο 585, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής θα ανατρεπόταν και ότι οι όροι αυτοί θα έπρεπε, κατά συνέπεια, να εξετασθούν. Η επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη τέτοιων ενδείξεων, στο μέτρο που η πλειονότητα των κρατών μελών υπογράμμισε ότι τα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης και E85 θίγονταν σοβαρά, εφόσον η εισαγόμενη βιοαιθανόλη, είτε καθαρή είτε αναμειγμένη με βενζίνη υπό τη μορφή της E85, τελεί σε σχέση άμεσου ανταγωνισμού με την οικιακή βιοαιθανόλη. Κατά συνέπεια, η επιτροπή πρόβη, σε ένα δεύτερο στάδιο, στην εξέταση των οικονομικών όρων. Επί τη βάση των όσων υποστήριξε η Επιτροπή περί του ότι η εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων βιοαιθανόλης θα προκαλούσε σοβαρή ζημία στους κοινοτικούς παραγωγούς βιοαιθανόλης, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι όροι αυτοί δεν συνέτρεχαν. Επομένως, είναι σαφές ότι, μολονότι τα κράτη αναφέρθηκαν ρητώς στα ουσιαστικά συμφέροντα των παραγωγών E85 προκειμένου να αποδείξουν ότι υφίσταντο ενδείξεις ότι οι εν λόγω όροι δεν συνέτρεχαν και να προκαλέσουν εξέταση αυτών, η Επιτροπή, στο πλαίσιο του καθαυτού ελέγχου, αναφέρθηκε μόνο στα συμφέροντα των παραγωγών βιοαιθανόλης.

32 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση Dumon και Froment (C-235/95, EU:C:1998:365, σκέψεις 25 και 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

33 — C-11/05 (EU:C:2006:312, σκέψη 33).

34 — Δυνάμει του άρθρου 504, παράγραφος 4, του κανονισμού εφαρμογής, τα συμπεράσματα της επιτροπής πρέπει να λαμβάνονται υπόψη αποκλειστικώς από τις οικείες τελωνειακές αρχές. Πάντως, το Δικαστήριο, με την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods (C-11/05, EU:C:2006:312, σκέψη 27), διευκρίνισε ότι οι αρχές αυτές οφείλουν, ενδεχομένως, να αιτιολογήσουν την απόφασή τους να αποκλίνουν από τα ως άνω συμπεράσματα.

35 — Για τους λόγους που εκτίθενται στην υποσημείωση 30 των παρούσων προτάσεων, φρονώ ότι αυτό δεν συμβαίνει εν προκειμένω.

36 — C-11/05 (EU:C:2006:312, σκέψη 52).

εμπορευμάτων». Με την ως άνω απόφαση, το Δικαστήριο κατέληξε ότι στο πλαίσιο της εκτιμήσεως των όρων αυτών πρέπει να λαμβάνεται υπόψη «όχι μόνον η αγορά των τελικών προϊόντων, αλλά και η οικονομική κατάσταση της αγοράς των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των εν λόγω προϊόντων»³⁷.

57. Η Ελληνική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή τάσσονται υπέρ της κατ' αναλογία εφαρμογής στο καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή του συμπεράσματος στο οποίο κατέληξε το Δικαστήριο με την εν λόγω απόφαση. Αντιθέτως, η Argos διατείνεται ότι το ως άνω συμπέρασμα δεν μπορεί να καλύψει και το καθεστώς αυτό λαμβανομένων υπόψη των διαφορών, αφενός, στο κείμενο των διατάξεων που διατυπώνουν τους οικονομικούς όρους των καθεστώτων της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο και της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή και, αφετέρου, στους αντίστοιχους σκοπούς των καθεστώτων αυτών.

58. Για τους λόγους που θα εκθέσω κατωτέρω, η πρώτη εκ των ανωτέρω προσεγγίσεων μου φαίνεται πειστική.

1. Η γραμματική ερμηνεία

59. Ορισμένα επιχειρήματα στηριζόμενα στο γράμμα των εφαρμοστέων διατάξεων θα μπορούσαν, εκ πρώτης όψεως, να συνηγορήσουν υπέρ της συστατικής ερμηνείας του άρθρου 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα.

60. Κατ' αρχάς, ο όρος «μεταποιητές», υπό την έννοια που έχει στην καθομιλουμένη, υποδηλώνει την άσκηση δραστηριοτήτων που συνίστανται στη μεταβολή της καταστάσεως προϋφισταμένου προϊόντος. Η έννοια των «κοινοτικών μεταποιητών» καλύπτει, επομένως, όπως υποστηρίζει η Argos, μόνο τους παραγωγούς που μεταποιούν ενδιάμεσα κοινοτικά προϊόντα παρόμοια προς τα εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής (η βενζίνη) εντός της Ένωσης, προκειμένου να παραγάγουν τελικό προϊόν παρόμοιο προς το παράγωγο προϊόν (η E85)³⁸.

61. Στη συνέχεια, το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα αναφέρεται στα ουσιαστικά συμφέροντα των «κοινοτικών μεταποιητών», ενώ ο άρθρο 133, στοιχείο ε', του εν λόγω κώδικα αναφέρεται στα συμφέροντα των «κοινοτικών παραγωγών». Θα μπορούσε εύλογα να υποστηριχθεί ότι, με τη χρήση διαφορετικής ορολογίας στις δύο αυτές διατάξεις, ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να τους προσδώσει διαφορετικό περιεχόμενο.

62. Τέλος, μολονότι ο τελωνειακός κώδικας δεν ορίζει την έννοια των «μεταποιητών», 8 από τις 23 γλωσσικές αποδόσεις του κώδικα αυτού χρησιμοποιούν όρους που έχουν την ίδια ρίζα για να δηλώσουν τους «μεταποιητές» κατά το άρθρο 148, στοιχείο γ', του εν λόγω κώδικα και τις «εργασίες τελειοποίησης» που ορίζονται στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ιδίου κώδικα³⁹. Για παράδειγμα, το κείμενο στην αγγλική γλώσσα του άρθρου 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα χρησιμοποιεί τον όρο «processors», ο οποίος παραπέμπει στην έκφραση «processing» που ορίζεται στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του Κώδικα αυτού. Ομοίως, στην απόδοση στην ολλανδική γλώσσα του εν λόγω κώδικα, χρησιμοποιούνται στις ανωτέρω διατάξεις, αντιστοίχως, οι όροι «veredelaars» και «veredelingshandelingen».

37 — Όπ.π. (σκέψη 52).

38 — Η Ολλανδική Κυβέρνηση πρότεινε μια παραλλαγή της εν λόγω γραμματικής ερμηνείας, κατά την οποία οι «κοινοτικοί μεταποιητές» περιλαμβάνουν όχι μόνο τους επιχειρηματίες που μεταποιούν πρώτες ύλες ή ημιτελή προϊόντα σε παράγωγο προϊόν (την E85), αλλά και όσους μεταποιούν πρώτες ύλες ή ημιτελή προϊόντα για να παραγάγουν άλλα ημιτελή προϊόντα (τη βιοαιθανόλη) που εντάσσονται στη σύνθεση του παράγωγου προϊόντος. Η ερμηνεία αυτή συνεπάγεται, αδικαιολόγητη κατ' εμέ, διάκριση, ανάλογα με το αν τα εμπορεύματα που χρησιμοποιήθηκαν κατά την τελειοποίηση συνιστούν πρώτες ύλες ή ημιτελή προϊόντα. Ενώ τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών ημιτελών προϊόντων, οι οποίοι «μεταποιούν» πρώτες ύλες για να τα παραγάγουν, θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη δυνάμει του άρθρου 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα, τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών πρώτων υλών, οι οποίοι δεν «μεταποιούν» τίποτε, δεν λαμβάνονται υπόψη.

39 — Ήτοι οι αποδόσεις στην αγγλική, κροατική, λεττονική, ουγγρική, μαλτέζικη, ολλανδική, σλοβακική και σουηδική γλώσσα.

63. Οι παρατηρήσεις αυτές, πάντως, δεν είναι ικανές να άρουν κάθε αμφισημία όσον αφορά την ερμηνεία του άρθρου 148, στοιχείο γ', του κώδικα αυτού.

64. Πράγματι, στις αποδόσεις του τελωνειακού κώδικα στη βουλγαρική, εσθονική, κροατική, λιθουανική και φινλανδική γλώσσα χρησιμοποιούνται οι ίδιες λέξεις για να δηλώσουν τους «παραγωγούς» υπό την έννοια του άρθρου 133, στοιχείο ε', και τους «μεταποιητές» υπό την έννοια του άρθρου 148, στοιχείο γ', του κώδικα αυτού. Οι όροι αυτοί, οι οποίοι μεταφράζονται στη γαλλική γλώσσα με τη λέξη «producteurs» (παραγωγοί), δεν υποδηλώνουν επέμβαση σε προϋφιστάμενο προϊόν.

65. Επιπλέον, σε έντεκα γλωσσικές αποδόσεις⁴⁰, ο όρος που δηλώνει τους «μεταποιητές» και χρησιμοποιήθηκε στη διάταξη αυτή έχει την ίδια ρίζα με την έκφραση που αντιστοιχεί στη «μεταποίηση», η οποία απαντά στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', δεύτερη περίπτωση, του εν λόγω κώδικα⁴¹. Μια αμιγώς γραμματική ερμηνεία θα κατέληγε, επομένως, στο να λαμβάνονται υπόψη μόνο τα συμφέροντα των κοινοτικών επιχειρηματιών που επιδίδονται σε δραστηριότητες «μεταποίησης» εντός της Ένωσης. Θα απέκλειε, αντιθέτως, τα συμφέροντα όσων προβαίνουν σε δραστηριότητας «επεξεργασίας» ή «επιδιορθώσεως», οι οποίες, ωστόσο, συνιστούν «εργασίες τελειοποίησης» υπό την έννοια του άρθρου 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του ίδιου κώδικα.

66. Υπό τις συνθήκες αυτές, εκτιμώ ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποφύγει την ανάλυση των σκοπών και του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα. Ειδικότερα, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών μεταξύ των γλωσσικών αποδόσεων της ανωτέρω διατάξεως, αυτή πρέπει, κατά πάγια νομολογία, να ερμηνευθεί «με γνώμονα την όλη οικονομία και τον σκοπό της ρυθμίσεως της οποίας αποτελεί μέρος»⁴². Για τους λόγους που θα αναλυθούν κατωτέρω, οι πτυχές αυτές επιτάσσουν τη διασταλτική ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως.

2. Τελολογική και με βάση το γενικό πλαίσιο ερμηνεία της διατάξεως

α) Οι οικονομικοί όροι των οικονομικών τελωνειακών καθεστώτων πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο διασταλτικής ερμηνείας

67. Παρεκκλίνοντας από τους κανόνες που προβλέπονται στο πλαίσιο των κοινών τελωνειακών καθεστώτων της εισαγωγής και της εξαγωγής, τα οικονομικά τελωνειακά καθεστώτα παρέχουν τη δυνατότητα αποφυγής ορισμένων συνεπειών οι οποίες κρίνονται επιζήμιες για την κοινοτική βιομηχανία και θα απέρρεαν από την εφαρμογή των κανόνων αυτών.

68. Πράγματι, το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο αποσκοπεί στη διατήρηση, εντός της Ένωσης, των δραστηριοτήτων μεταποίησης όταν «η δασμολόγηση εμπορευμάτων ανάλογα με τη δασμολογική τους διάκριση ή την κατάσταση τους κατά τη στιγμή της εισαγωγής τους οδηγεί σε επιβάρυνση η οποία είναι υψηλότερη από την επιβάρυνση που θα εδικοιολογείτο οικονομικά και η

40 — Δηλαδή στις αποδόσεις στην ισπανική, τσεχική, δανέζικη, γερμανική, ελληνική, γαλλική, ιταλική, πολωνική, πορτογαλική, ρουμανική και σλοβενική γλώσσα. Στα κείμενα στην αγγλική, λεττονική, ουγγρική, μαλτέζικη και σλοβακική γλώσσα, μολονότι ο όρος που δηλώνει τη «μεταποίηση» έχει την ίδια ρίζα με τον όρο που αντιστοιχεί στην έκφραση «μεταποιητές», ο πρώτος από τους όρους αυτούς είναι πανομοιότυπος με αυτόν που δηλώνει την «τελειοποίηση» και χρησιμοποιείται στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα.

41 — Για παράδειγμα, στην απόδοση στη γερμανική γλώσσα χρησιμοποιείται ο όρος «Verarbeitern» στο άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα και η λέξη «Verarbeitung» στο άρθρο 114, παράγραφος 2, στοιχείο γ', δεύτερη περίπτωση, του κώδικα αυτού.

42 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση *Elsacom* (C-294/11, EU:C:2012:382, σκέψη 27 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

οποία μπορεί να ωθήσει ορισμένες οικονομικές δραστηριότητες να μετακινηθούν έξω από την Ένωση»⁴³. Για τον σκοπό αυτόν, το καθεστώς αυτό παρέχει τη δυνατότητα μεταποίησης εντός της Ένωσης των μη κοινοτικών εμπορευμάτων χωρίς να υπόκεινται σε εισαγωγικούς δασμούς, εφόσον δασμοί επιβάλλονται μόνο στα μεταποιημένα προϊόντα⁴⁴.

69. Ακριβέστερα, το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο μπορεί να εφαρμοστεί όταν οι εισαγωγικοί δασμοί που επιβάλλονται στα μεταποιημένα προϊόντα είναι χαμηλότεροι από αυτούς που πλήττουν τα ενδιάμεσα προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία της μεταποίησης⁴⁵. Επομένως, το καθεστώς αυτό αντλεί τον λόγο υπάρξεώς του από τις δασμολογικές ανωμαλίες οι οποίες, εάν δεν ήταν δυνατόν να αρθούν με αυτό, θα ενθάρρυναν τη μεταφορά των δραστηριοτήτων μεταποίησης εκτός της Ένωσης.

70. Όσον αφορά το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, αυτό καθιστά δυνατή την αποτροπή της επιβολής δασμών στα εξαγόμενα ενόψει τελειοποίησης κοινοτικά προϊόντα κατά την επανεισαγωγή τους υπό τη μορφή παραγώγων προϊόντων⁴⁶. Το καθεστώς αυτό διευκολύνει, επομένως, τη μεταφορά εκτός της Ένωσης ορισμένων δραστηριοτήτων τελειοποίησης, την οποία ο κοινοτικός νομοθέτης θεώρησε ότι δικαιολογείται από τεχνικούς ή οικονομικούς λόγους στο πλαίσιο του διεθνούς καταμερισμού της εργασίας⁴⁷.

71. Εντούτοις, στο πλεονέκτημα που παρέχουν τα καθεστώτα αυτά στους δικαιούχους αντιστοιχεί ενδεχομένως ζημία που πλήττει άλλα συμφέροντα της κοινοτικής βιομηχανίας⁴⁸. Έχοντας επίγνωση του κινδύνου αυτού, ο νομοθέτης μερίμνησε να διασφαλίσει την ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων για τα οποία πρόκειται, εξαρτώντας την άδεια εφαρμογής των καθεστώτων αυτών από την τήρηση ορισμένων οικονομικών όρων. Οι όροι αυτοί αποσκοπούν, στο πλαίσιο τόσο του καθεστώτος της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο όσο και του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, στο να αποτραπεί το ενδεχόμενο η εφαρμογή των καθεστώτων αυτών, δια της οποίας επιδιώκεται η ενθάρρυνση της βιομηχανικής δραστηριότητας των δικαιούχων, να θίγει τα «ουσιαστικά συμφέροντα» άλλων κοινοτικών επιχειρηματιών⁴⁹. Επομένως, οι όροι αυτοί αποτρέπουν το ενδεχόμενο η προσφυγή στα εν λόγω καθεστώτα, που εισάγουν παρέκκλιση από τα κοινά τελωνειακά καθεστώτα, να αποδυναμώσει μάλλον αντί να ενισχύσει την κοινοτική βιομηχανία.

72. Έχω τη γνώμη ότι στο πλαίσιο ακριβώς αυτό ο νομοθέτης διατύπωσε με τρόπο ευρύ τους οικονομικούς όρους των οικονομικών τελωνειακών καθεστώτων και, συνακόλουθα αναγνώρισε σημαντικά περιθώρια εκτιμήσεως στις αρμόδιες τελωνειακές αρχές προκειμένου να ελέγχουν την τήρηση των όρων αυτών καθώς και στην επιτροπή που είναι επιφορτισμένη να τις επικουρεί, ενδεχομένως, προς τον σκοπό αυτόν.

73. Επομένως, η ορολογία που χρησιμοποιείται στις διατάξεις σχετικά με τους οικονομικούς αυτούς όρους δεν εγκλωβίζει την εξέταση των όρων αυτών σε ένα υπέρμετρα στενό πλαίσιο. Οι διατάξεις αυτές δεν προσδιορίζουν ούτε τα ειδικά στοιχεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής ούτε τις αγορές που αφορά η εξέταση. Ειδικότερα, το άρθρο 133, στοιχείο ε', του τελωνειακού κώδικα αναφέρεται στα ουσιαστικά συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών «παρόμοιων εμπορευμάτων», χωρίς να διευκρινίζει τον απαιτούμενο βαθμό ομοιότητας ή εναλλαξιμότητας. Από

43 — Πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 2763/83 του Συμβουλίου, της 26ης Σεπτεμβρίου 1983, για το καθεστώς που επιτρέπει τη μεταποίηση εμπορευμάτων υπό τελωνειακό έλεγχο πριν να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία (ΕΕ L 272, σ. 1), ο οποίος καταργήθηκε από τον τελωνειακό κώδικα.

44 — Άρθρο 130 του τελωνειακού κώδικα.

45 — Άρθρο 551, παράγραφος 1, του κανονισμού εφαρμογής.

46 — Βλ. σημείο 47 των παρουσών προτάσεων.

47 — Πρώτη και δεύτερη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 76/119/ΕΟΚ και πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2473/86, ο οποίος διαδέχθηκε την ως άνω οδηγία πριν αντικατασταθεί από τον τελωνειακό κώδικα.

48 — Βλ. σημεία 83 έως 91 των παρουσών προτάσεων.

49 — Κατά τον ίδιο τρόπο, οι οδηγίες του Κιότο (σημείο 3) διευκρινίζουν ότι «[η] εφαρμογή [του καθεστώτος τελειοποίησης προς επανεισαγωγή] μπορεί να εξαρτηθεί από την προϋπόθεση ότι οι σκοπούμενες εργασίες τελειοποίησης δεν θίγουν τα εθνικά συμφέροντα».

την άλλη πλευρά, στα άρθρα 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα και 502, παράγραφος 4, του κανονισμού εφαρμογής γίνεται αναφορά στα ουσιαστικά συμφέροντα των «κοινοτικών μεταποιητών», χωρίς να εξειδικεύονται οι αγορές τις οποίες αφορούν οι δραστηριότητες των μεταποιητών αυτών. Ομοίως, ο νέος τελωνειακός κώδικας παραπέμπει λακωνικά στα συμφέροντα των «ενωσιακών παραγωγών»⁵⁰.

74. Επιπλέον, οι τελωνειακές αρχές δεν είναι υποχρεωμένες να διαβουλεύονται με την Επιτροπή στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής⁵¹ ούτε, εφόσον αποφασίσουν να προβούν στη διαβούλευση και η Επιτροπή διαβιβάσει με τη σειρά της την υπόθεση στην επιτροπή, δεσμεύονται από τα συμπεράσματα της επιτροπής⁵².

75. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, εκτιμώ ότι οι εν λόγω οικονομικοί όροι πρέπει να ερμηνεύονται και να εφαρμόζονται με ευελιξία⁵³, προκειμένου να παρασχεθεί στις αρμόδιες τελωνειακές αρχές η δυνατότητα να επιτελέσουν πλήρως τον ρόλο τους ως εγγυητών της ισορροπίας μεταξύ των εμπλεκόμενων συμφερόντων. Δικαιολογημένα, άλλωστε, λαμβανομένου υπόψη του εξαιρετικού χαρακτήρα των οικονομικών τελωνειακών καθεστώτων, οι όροι που διέπουν τη χορήγηση άδειας υπαγωγής στα καθεστάτα αυτά αποτελούν αντικείμενο ευρείας ερμηνείας.

76. Αντιθέτως, φρονώ ότι αντιβαίνει στο πνεύμα και τους σκοπούς του καθεστώτος τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή το γεγονός ότι, μέσω μιας αυστηρής ερμηνείας των οικονομικών όρων του οικείου καθεστώτος, οι τελωνειακές αρχές παρεμποδίζονται να λάβουν υπόψη τα ουσιαστικά συμφέροντα ορισμένων κοινοτικών επιχειρηματιών, μολοντί αποδεικνύουν ότι η χορήγηση του καθεστώτος αυτού μπορεί να βλάψει σοβαρά τα ως άνω συμφέροντα.

77. Με άλλα λόγια, η επιδίωξη του σκοπού των οικονομικών όρων του εν λόγω καθεστώτος, όπως αυτός προκύπτει από το σημείο 71 των παρουσών προτάσεων, δεν επιτρέπει, κατά τη γνώμη μου, διάκριση ανάλογα με το αν τα απειλούμενα συμφέροντα αφορούν την αγορά των τελικών προϊόντων, των ημιτελών προϊόντων ή των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται κατά την τελειοποίηση.

78. Η ερμηνεία αυτή δεν απειλεί, άλλωστε, να περιορίσει υπέρμετρα τα δικαιώματα των αιτούντων ούτε να επιβαρύνει τη διαδικασία χορηγήσεως άδειας τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή.

79. Υπενθυμίζω συναφώς ότι, δυνάμει του άρθρου 502, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 585, παράγραφος 5, του κανονισμού εφαρμογής, οι οικονομικοί όροι του καθεστώτος τελειοποιήσεως προς επανεισαγωγή θεωρείται ότι πληρούνται, εκτός εάν υφίστανται ενδείξεις περί του αντιθέτου, οπότε η τήρησή τους πρέπει να ελεγχθεί. Επομένως, το βάρος αποδείξεως της συνδρομής των όρων αυτών δεν φέρει ο αιτών την άδεια: στις τελωνειακές αρχές απόκειται να αποδείξουν τη μη τήρηση των όρων. Εξάλλου, οι αρχές αυτές ουδόλως είναι υποχρεωμένες να εξετάζουν συστηματικά τους όρους αυτούς υπό το πρίσμα των διαφόρων ουσιαστικών συμφερόντων της κοινοτικής βιομηχανίας που ενδέχεται να εμπλέκονται. Πράγματι, η εξέταση αυτή λαμβάνει χώρα μόνον εάν υφίστανται ενδείξεις περί κινδύνου σοβαρής προσβολής των συμφερόντων αυτών.

80. Αυτός ακριβώς ο συνδυασμός του εν λόγω μηχανισμού καθιερώσεως τεκμηρίου και της ευελιξίας που παρέχεται στις τελωνειακές αρχές καθιστά, κατά την άποψή μου, δυνατό τον συμβιβασμό, αφενός, της προωθήσεως των συμφερόντων των αιτούντων καθώς και της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών χορηγήσεως άδειας και, αφετέρου, της προστασίας των συμφερόντων της κοινοτικής βιομηχανίας στο σύνολό της.

50 — Άρθρο 211, παράγραφος 4, στοιχείο β'.

51 — Άρθρο 503 του κανονισμού εφαρμογής.

52 — Άρθρο 504, παράγραφος 4, του κανονισμού εφαρμογής και απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods (C-11/05, EU:C:2006:312, σκέψη 27).

53 — Φρονώ ότι το περιθώριο εκτιμήσεως των εθνικών τελωνειακών αρχών που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή του τελωνειακού κώδικα είναι αντίστοιχο εκείνου το οποίο διαθέτουν οι κοινοτικές αρχές όταν οφείλουν να προβούν σε περίπλοκες οικονομικές εκτιμήσεις (βλ. μεταξύ άλλων, όσον αφορά το περιθώριο εκτιμήσεως της Επιτροπής στον τομέα των κρατικών ενισχύσεων, απόφαση Επιτροπή κατά Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, σκέψη 66 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

β) Οι οικονομικοί όροι των καθεστώτων της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο και της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή πρέπει να αποτελούν το αντικείμενο συγκλίνουσας ερμηνείας

81. Όπως επισημάνθηκε στα σημεία 67 έως 71 των παρουσών προτάσεων, οι οικονομικοί όροι που συνδέονται με τα καθεστάτα της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο και της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό. Σκοπός των όρων αυτών, στο σύνολό τους, είναι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα θετικά για ένα τομέα της κοινοτικής βιομηχανίας αποτελέσματα που απορρέουν από την εφαρμογή των καθεστώτων αυτών να μην εξισορροπούνται με τη σοβαρή ζημία που θα υποστούν άλλοι τομείς της βιομηχανίας αυτής. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι τα εμπλεκόμενα συμφέροντα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τον ίδιο τρόπο στο πλαίσιο του ελέγχου των οικονομικών όρων εκάστου των καθεστώτων αυτών.

82. Πάντως, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει, με την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods, ότι οι οικονομικοί όροι του καθεστώτος της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο αποσκοπούν στο να μη θίγονται τα συμφέροντα όχι μόνο των κοινοτικών παραγωγών τελικών προϊόντων παρόμοιων προς τα μεταποιημένα προϊόντα αλλά και των κοινοτικών παραγωγών των ενδιάμεσων προϊόντων που είναι παρόμοια με αυτά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή των τελικών προϊόντων⁵⁴.

83. Προς στήριξη του ως άνω συμπεράσματος, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το καθεστώς αυτό, καθόσον απαλλάσσει τους δικαιούχους του από τους τελωνειακούς δασμούς επί των ενδιάμεσων προϊόντων που εισάγονται από τρίτες χώρες και χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία μεταποίησης, μπορούσε να θίξει τα ουσιαστικά συμφέροντα των δυνάμει κοινοτικών παραγωγών προϊόντων παρόμοιων προς τα εν λόγω ενδιάμεσα προϊόντα⁵⁵.

84. Φρονώ ότι η συλλογιστική αυτή μπορεί να μεταφερθεί, κατ' αναλογία, στο καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

85. Ασφαλώς, διευκολύνοντας την τελειοποίηση κοινοτικών εμπορευμάτων εκτός της Ένωσης, το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή απειλεί, κατ' ουσίαν, τα συμφέροντα των κοινοτικών επιχειρήσεων οι οποίες μεταποιοούν τα ίδια αυτά εμπορεύματα εντός της Ένωσης⁵⁶.

86. Εξάλλου, η διαδικασία της τελειοποίησης ενδέχεται να συνεπάγεται –αλλά δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε– την ενσωμάτωση μη κοινοτικών προϊόντων στα (κοινοτικά) εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής. Η εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, σε αντιδιαστολή προς τη μεταποίηση υπό τελωνειακό έλεγχο, δεν συνεπάγεται, πάντως, κανένα δασμολογικό πλεονέκτημα από τη σκοπιά των μη κοινοτικών προϊόντων που ενδεχομένως ενσωματώνονται κατά τη διαδικασία αυτή (δεδομένου ότι η απαλλαγή αφορά μόνο τα εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής)⁵⁷. Επομένως, δεν είναι προφανές ότι το καθεστώς αυτό είναι ικανό να θίξει τα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών ενδιάμεσων προϊόντων.

54 — C-11/05 (EU:C:2006:312, σκέψεις 50 έως 52).

55 — Απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods (C-11/05, EU:C:2006:312, σκέψη 49). Εφόσον το υποβληθέν ερώτημα αφορούσε ειδικά το αν πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα συμφέροντα των παραγωγών πρώτων υλών, ούτε το Δικαστήριο ούτε ο γενικός εισαγγελέας χρειάστηκε να δικαιολογήσουν και τη λήψη υπόψη των συμφερόντων των παραγωγών τελικών προϊόντων παρόμοιων προς τα μεταποιημένα προϊόντα. Κανείς από τους μετέχοντες στη διαδικασία δεν είχε, άλλωστε, αμφισβητήσει ότι οι οικονομικοί όροι του καθεστώτος μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο αφορούν τουλάχιστον του τελευταίους αυτούς παραγωγούς. Μια τέτοια προκειμένη, όσο και αν ήταν συναινετική, δεν επιβαλλόταν, πάντως, υπό το πρίσμα του γράμματος και μόνο του άρθρου 133, στοιχείο ε', του τελωνειακού κώδικα, του οποίου η διατύπωση «κοινοτικοί παραγωγοί παρόμοιων προϊόντων» μπορούσε να νοηθεί σε σχέση με τα προϊόντα που αποτελούν το αντικείμενο της μεταποίησης (δηλαδή τα ενδιάμεσα προϊόντα). Υπό τις συνθήκες αυτές, η αποδοχή από το Δικαστήριο της προκειμένης αυτής είναι, κατά τη γνώμη μου, σύμφωνη με τη διασταλτική ερμηνεία των οικονομικών όρων την οποία προτείνω.

56 — Πράγματι, οι οδηγίες του Κιότο (σημείο 6) εκθέτουν την ανάγκη «επιτεύξεως ισορροπίας μεταξύ, αφενός, της μέγιστης μείωσης του συνολικού κόστους παραγωγής των εθνικών επιχειρηματιών χάρη στη δυνατότητα αναθέσεως υπεργολαβίας στην αλλοδαπή και, αφετέρου, της αποκλειστικής αναθέσεως των εργασιών τελειοποίησης σε άλλους εθνικούς επιχειρηματίες, με τον κίνδυνο να καταστεί η εθνική βιομηχανία λιγότερο ανταγωνιστική».

57 — Επομένως, στο πλαίσιο αυτό, σε αντιδιαστολή προς το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο, δεν τίθεται ζήτημα άρσεως των επιπτώσεων των δασμολογικών ανωμαλιών.

87. Μολονότι η σκέψη αυτή μπορεί, κατά την άποψή μου, να εξηγήσει την επιλογή διαφορετικής διατυπώσεως στην πλειονότητα των γλωσσικών αποδόσεων των άρθρων 133, στοιχείο ε', και 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα, πάντως, γεγονός παραμένει ότι το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να προκαλέσει την ίδια σύγκρουση συμφερόντων με το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο.

88. Επομένως, τα πραγματικά περιστατικά που συνθέτουν το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης ανέδειξαν το γεγονός ότι, όταν οι τελωνειακοί δασμοί που αφορούν τα παράγωγα προϊόντα είναι χαμηλότεροι αυτών που πλήττουν τα ενδιάμεσα μη κοινοτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, η εργασία αυτή καταλήγει στο ίδιο αποτέλεσμα με την εργασία που πραγματοποιείται υπό το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο.

89. Κατά το πέρας αμφοτέρων των ως άνω εργασιών, οι εισαγωγικοί δασμοί πλήττουν μόνο τα τελικά προϊόντα, με τους συντελεστές που ισχύουν γι' αυτά. Αντιθέτως, στα ενδιάμεσα μη κοινοτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται κατά τη διαδικασία τελειοποίησης ή μεταποίησης δεν επιβάλλονται δασμοί. Επομένως, ενδιάμεσα μη κοινοτικά προϊόντα μεταποιούνται προκειμένου να παραχθεί προϊόν που τίθεται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Ένωσης με καταβολή χαμηλότερων δασμών από αυτούς που θα είχαν επιβληθεί κατά την εισαγωγή των εν λόγω ενδιάμεσων προϊόντων ελλείψει τέτοιας μεταποίησης.

90. Επομένως, η μόνη διαφορά μεταξύ των δύο αυτών εργασιών, υπό το πρίσμα της επιβολής τελωνειακών δασμών, έγκειται στο πρόσθετο δασμολογικό πλεονέκτημα που αντλεί ο δικαιούχος του καθεστώτος τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, δηλαδή στην απαλλαγή από τους (πλασματικούς) εισαγωγικούς δασμούς που επιβάλλονται στα κοινοτικά εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής.

91. Στην περίπτωση αυτή, η εργασία τελειοποίησης προς επανεισαγωγή συνεπάγεται την ίδια σύγκρουση συμφερόντων –και μάλιστα την οξύνει λόγω της σχετικής απαλλαγής– με αυτή την οποία εντόπισε το Δικαστήριο με την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods στο πλαίσιο του καθεστώτος της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο⁵⁸.

92. Εν προκειμένω, με την ενσωμάτωση βενζίνης στη βιοαιθανόλη, η Argos αντλεί όφελος από τους σαφώς χαμηλότερους τελωνειακούς δασμούς σε σχέση με αυτούς οι οποίοι θα επιβάλλονταν στην εισαγωγή καθαρής βιοαιθανόλης. Η ανταγωνιστική θέση των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης θα μπορούσε αναμφίβολα να επηρεαστεί αρνητικά. Το μειονέκτημα αυτό, το οποίο απορρέει πρωτίστως από την εισαγωγή αυτής καθαυτήν της E85 αντί της μη μετουσιωμένης βιοαιθανόλης θα επιδεινωνόταν περαιτέρω εάν, κατ' εφαρμογή του καθεστώτος τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, οι δασμοί που επιβάλλονται στην εισαγωγή της E85 ήσαν μειωμένοι κατά το ποσόν που αντιστοιχεί στους (πλασματικούς) δασμούς που επιβάλλονται για τη βενζίνη ως συστατικό του προϊόντος αυτού.

93. Επιπλέον, οι συνέπειες της προαναφερθείσας δασμολογικής ανωμαλίας είναι ακόμη πιο έντονες, στο μέτρο που η βιοαιθανόλη είναι μέρος της συνθέσεως του παραγώγου προϊόντος σε ποσοστό περίπου 85 %. Στα συμπεράσματα της επιτροπής εκτίθεται, άλλωστε, ότι, όπως επιβεβαίωσε η Argos κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η E85 που καλύπτεται από την επίμαχη αίτηση προοριζόταν, τουλάχιστον εν μέρει, να ενσωματωθεί σε βενζίνη για την παραγωγή κλασικού καυσίμου με μικρότερη περιεκτικότητα σε βιοαιθανόλη (5 %), με την ονομασία E5⁵⁹. Επομένως, η ως άνω E85 θα είχε την ίδια χρήση (κατόπιν προσαρμογής της αναλογίας των αναμειγνυόμενων συστατικών) με την καθαρή βιοαιθανόλη που προορίζεται για ανάμειξη με τη βενζίνη. Οι σκέψεις ακριβώς αυτές οδήγησαν την επιτροπή καθώς και τον επιθεωρητή τελωνείων στη διαπίστωση κινδύνου σοβαρής βλάβης των ουσιαστικών συμφερόντων των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης.

58 — C-11/05 (EU:C:2006:312, σκέψη 49). Βλ. σημείο 83 των παρούσων προτάσεων.

59 — Βλ. πρακτικά της συνεδρίασεως της 11ης Νοεμβρίου 2009 (υποσημείωση 28 των παρούσων προτάσεων).

94. Πάντως, είναι σαφές ότι το καθεστώς της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο με σκοπό η σχεδιαζόμενη ανάμειξη να πραγματοποιηθεί στο τελωνειακό έδαφος της Ένωσης θα μπορούσε να χορηγηθεί μόνον ελλείψει κινδύνου σοβαρής βλάβης των συμφερόντων των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης. Εις μάτην, άλλωστε, η Argos ζήτησε άδεια προς τον σκοπό αυτό⁶⁰.

95. Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν μπορεί κατά μείζονα λόγο να χορηγηθεί άδεια εφαρμογής του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή, από τη στιγμή που αυτό είναι ικανό να προκαλέσει στα συμφέροντα των κοινοτικών παραγωγών βιοαιθανόλης ακόμη πιο σοβαρή βλάβη από αυτή που θα προκαλούσε η εφαρμογή του καθεστώτος της μεταποίησης υπό τελωνειακό έλεγχο.

96. Ως εκ τούτου, φρονώ ότι η ευρεία ερμηνεία στην οποία προέβη το Δικαστήριο με την απόφαση Friesland Coberco Dairy Foods⁶¹ πρέπει να γίνει δεκτή και στο πλαίσιο του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

97. Η συλλογιστική που αναπτύσσει το Δικαστήριο, ως εκ περισσού, στη σκέψη 51 της ως άνω αποφάσεως, κατά την οποία η προσέγγιση που ακολούθησε «αποτελεί τη μόνη κατά την οποία είναι δυνατό να λαμβάνονται υπόψη οι επιταγές κοινοτικών κοινών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένων αυτών της κοινής γεωργικής πολιτικής [ΚΓΠ]», είναι ομοίως κρίσιμη, κατά τη γνώμη μου, εν προκειμένω. Πράγματι, η παραγωγή βιοαιθανόλης εντός της Ένωσης θεωρείται ως δραστηριότητα εμπίπτουσα στην ΚΓΠ, στην προστασία της οποίας αποσκοπούν οι υψηλοί τελωνειακοί δασμοί. Η εργασία, όμως, την οποία αφορά η αίτηση της Argos θα είχε ως συνέπεια την παράκαμψη των δασμών αυτών ενώ ταυτόχρονα θα ετύγχανε της απαλλαγής που προβλέπεται κατ' εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

98. Διευκρινίζω, άλλωστε, ότι η προσέγγιση την οποία προτείνω δεν αντιβαίνει στη σκέψη 21 της αποφάσεως Wacker Werke, στην οποία η Argos αναφέρθηκε με τις γραπτές παρατηρήσεις της. Με την εν λόγω απόφαση, το Δικαστήριο έκρινε, βεβαίως, ότι η ενδεχόμενη εμφάνιση δασμολογικών ανωμαλιών, οι οποίες θα είχαν ως συνέπεια τη χορήγηση δασμολογικού πλεονεκτήματος στον ενδιαφερόμενο επιχειρηματία, αποτελεί ένα «κίνδυνο συμφυή» με το καθεστώς της παθητικής τελειοποίησης ο οποίος πρέπει να γίνεται ανεκτός⁶². Η διαπίστωση αυτή πρέπει, πάντως, να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται.

99. Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ως άνω απόφαση, η επίμαχη δασμολογική ανωμαλία συνίστατο σε διαφορά δασμολογικής επιβαρύνσεως όχι μεταξύ των παράγωγων προϊόντων και των μη κοινοτικών εμπορευμάτων που ενσωματώνονταν κατά την τελειοποίηση, αλλά μεταξύ των παράγωγων προϊόντων και των κοινοτικών εμπορευμάτων προσωρινής εξαγωγής. Η υπόθεση εκείνη έθετε απλώς το ζήτημα αν, προκειμένου να καθοριστεί η δασμολογική αξία των εμπορευμάτων προσωρινής εξαγωγής η οποία είναι αναγκαία για τον υπολογισμό της απαλλαγής βάσει του καθεστώτος αυτού, ήταν εύλογο οι (πλασματικοί) εισαγωγικοί δασμοί που επιβάλλονται στα εμπορεύματα αυτά να υπερβαίνουν τους δασμούς που πλήττουν τα παράγωγα προϊόντα –κατά τρόπον ώστε η εφαρμογή του καθεστώτος της παθητικής τελειοποίησης θα μπορούσε να καταλήγει σε πλήρη απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς. Επομένως, δεν ετίθετο θέμα εκτιμήσεως του αν οι συνέπειες δασμολογικών ανωμαλιών μπορούν ή όχι να ληφθούν υπόψη κατά τον έλεγχο των οικονομικών όρων του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

60 — Βλ. σημείο 39 των παρουσών προτάσεων.

61 — C-11/05, EU:C:2006:312.

62 — Απόφαση Wacker Werke (C-142/96, EU:C:1997:386).

100. Υπό το πρίσμα αυτό, εκτιμώ ότι από τη σκέψη 21 της αποφάσεως Wacker Werke δεν μπορεί να συναχθεί κανένα ερμηνευτικό στοιχείο κρίσιμο στο πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως. Εν πάση περιπτώσει, το Δικαστήριο φρόντισε να μετριάσει την διαπίστωση κατά την οποία ο κίνδυνος που απορρέει από την ύπαρξη δασμολογικών ανωμαλιών πρέπει, κατ' αρχήν, να γίνεται ανεκτός⁶³.

γ) Επί του γράμματος άλλων πράξεων του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της Ένωσης

101. Όπως υποστηρίζουν η Ελληνική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, η διατύπωση άλλων πράξεων του διεθνούς δικαίου και του δικαίου της Ένωσης επιρρωννύουν την ερμηνεία της οποίας υπεραμύνομαι.

102. Στο πλαίσιο αυτό, οι οδηγίες του Κιότο αποκλείουν τη χορήγηση του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή όταν οι σκοπούμενες εργασίες είναι ικανές να θίξουν σοβαρά τα ουσιαστικά συμφέροντα των «εθνικών μεταποιητών ή παραγωγών»⁶⁴. Μολονότι οι οδηγίες αυτές στερούνται δεσμευτικού χαρακτήρα και η Ένωση δεν προσχώρησε, εν πάση περιπτώσει, στο παράρτημα το οποίο αυτές ερμηνεύουν⁶⁵, οι ως άνω οδηγίες συνιστούν, πάντως, κρίσιμο στοιχείο του γενικότερου πλαισίου. Διαφωτίζουν, πράγματι, σε ορισμένο βαθμό τον τρόπο με τον οποίο τα συμβαλλόμενα στην αναθεωρημένη σύμβαση του Κιότο μέρη αντιλαμβάνονται τους σκοπούς και τα συμφέροντα που αφορά το καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή.

103. Επιπλέον, το άρθρο 211, παράγραφος 4, στοιχείο β', του νέου τελωνειακού κώδικα, το οποίο αφορά το σύνολο των καθεστώτων μεταποίησης⁶⁶, προβλέπει στο εξής ότι η άδεια υπαγωγής σε μία από τις κατηγορίες των καθεστώτων αυτών μπορεί να χορηγηθεί μόνον εφόσον, μεταξύ άλλων, δεν απειλεί να θίξει τα «ουσιώδη συμφέροντα των ενωσιακών παραγωγών»⁶⁷. Επομένως, οι οικονομικοί όροι των καθεστώτων αυτών θα αφορούν, από 1ης Μαΐου 2016, τα ουσιώδη συμφέροντα όλων των ενωσιακών παραγωγών, ανεξαρτήτως του αν παράγουν προϊόντα παρόμοια προς τα μεταποιημένα προϊόντα ή προς τα ενδιάμεσα προϊόντα που χρησιμοποιούνται κατά τη μεταποίηση.

104. Πάντως, από κανένα στοιχείο δεν προκύπτει ότι ο νομοθέτης είχε την πρόθεση να εισαγάγει ουσιώδη τροποποίηση όσον αφορά τους οικονομικούς όρους του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή⁶⁸. Επομένως, φρονώ ότι η τροποποίηση αυτή ανταποκρίνεται στην ανάγκη νομοθετικής απλουστεύσεως που αποσκοπεί στη συγκέντρωση, στο πλαίσιο της ίδιας διατάξεως, των οικονομικών όρων που τυγχάνουν εφαρμογής σε διάφορα τελωνειακά καθεστώτα.

3. Συμπέρασμα

105. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, εκτιμώ ότι το άρθρο 148, στοιχείο γ', του τελωνειακού κώδικα πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο όρος «κοινοτικοί μεταποιητές», κατά τη διάταξη αυτή, αφορά όχι μόνον τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς τα παράγωγα προϊόντα που αφορά η αίτηση περί υπαγωγής στο καθεστώς τελειοποίησης προς

63 — Στη σκέψη 21 της αποφάσεως Wacker Werke (C-142/96, EU:C:1997:386) διευκρινίζεται, πράγματι, ότι αυτό ισχύει μόνον εφόσον «δεν υπάρχει καμία ένδειξη περί του ότι οι τιμές που ζήτησαν αμοιβαίως οι επιχειρηματίες έχουν επηρεαστεί από τις εμπορικές τους σχέσεις». Η αποδοχή του σχετικού περιορισμού φαίνεται να απηχεί τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα G. Tesagro, στην υπόθεση Wacker Werke (C-142/96, EU:C:1997:386, σημείο 15) με τις οποίες διευκρινίστηκε σαφέστερα ότι «[η] κατάσταση θα ήταν διαφορετική αν η σχετική με την τελειοποίηση συναλλαγή [...] περιείχε στοιχεία [...] δυνάμενα να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι [οι ενδιαφερόμενοι επιχειρηματίες] επιδιώκουν στην πραγματικότητα άλλο[υς] σκοπο[ύς], και όχι [την] τελειοποίηση, όπως είναι η καταστρατήγηση των δασμολογικών διατάξεων ή ο αδικαιολόγητος πλουτισμός».

64 — Οδηγίες του Κιότο, σ. 6 (η υπογράμμιση δική μου).

65 — Βλ. σημεία 21 και 23 των παρουσών προτάσεων.

66 — Βλ. υποσημείωση 6 των παρουσών προτάσεων.

67 — Η υπογράμμιση δική μου.

68 — Η αιτιολογική σκέψη 15 του νέου τελωνειακού κώδικα απλώς αναφέρει συναφώς ότι «[τ]α τελωνειακά καθεστώτα θα πρέπει να συγχωνευθούν ή να ευθυγραμμισθούν [...]».

επανεισαγωγή, αλλά και τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς τις πρώτες ύλες ή προς τα ημιτελή μη κοινοτικά προϊόντα που προορίζονται για ενσωμάτωση στα κοινοτικά εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής στο πλαίσιο των εργασιών τελειοποίησης που καλύπτει η αίτηση αυτή.

106. Υπενθυμίζω, συναφώς, ότι οι συνέπειες που μπορεί να έχει η εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή για τα ουσιαστικά συμφέροντα της μιας ή της άλλης από τις κατηγορίες αυτές παραγωγών πρέπει, κατ' ουσίαν, να εξετασθούν μόνον εφόσον υφίστανται ενδείξεις περί του ότι η εφαρμογή του καθεστώτος αυτού θα μπορούσε να θίξει σοβαρά τα συμφέροντα αυτά⁶⁹.

Δ – Επί της ενδεχόμενης υπάρξεως καταχρηστικής πρακτικής

107. Επικουρικώς, η Επιτροπή υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, για την περίπτωση που το Δικαστήριο δώσει αρνητική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα, ότι η εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή συνιστά, εν προκειμένω, καταχρηστική πρακτική.

108. Μολονότι, στην προκειμένη περίπτωση, προτείνω να δοθεί καταφατική απάντηση στο προδικαστικό ερώτημα και παρά το γεγονός ότι το αιτούν δικαστήριο δεν υπέβαλε στο Δικαστήριο το ερώτημα περί της ενδεχόμενης υπάρξεως καταχρήσεως δικαιώματος⁷⁰, θα εξετάσω εν συντομία την προβληματική αυτή για λόγους πληρότητας.

109. Υπογραμμίζω καταρχάς τον επικουρικό και εξαιρετικό χαρακτήρα της θεωρίας περί καταχρήσεως δικαιώματος, η οποία συνιστά «δικλείδα ασφαλείας» που καθιστά δυνατή την άρνηση χορηγήσεως πλεονεκτήματος που κρίνεται αδικαιολόγητο ή τη δυνατότητα ανακτήσεώς του, παρά το γεγονός εξάλλου ότι οι νόμιμες προϋποθέσεις χορηγήσεως του ως άνω πλεονεκτήματος τυπικώς συντρέχουν.

110. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) 2988/95⁷¹, και κατά πάγια νομολογία, η ύπαρξη καταχρηστικής πρακτικής προϋποθέτει τη συνδρομή ενός υποκειμενικού και ενός αντικειμενικού στοιχείου. Το πρώτο στοιχείο υποδηλώνει ότι με την επίμαχη πρακτική ο ενδιαφερόμενος αποσκοπεί πρωτίστως να αποκομίσει όφελος που απορρέει από την κοινοτική ρύθμιση, δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που είναι αναγκαίες για την παροχή του οφέλους αυτού⁷². Το δεύτερο στοιχείο υποδηλώνει ένα σύνολο αντικειμενικών συνθηκών από τις οποίες προκύπτει ότι, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει η κοινοτική ρύθμιση, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση αυτή σκοπός⁷³. Αν και το Δικαστήριο μπορεί να παράσχει κάποιες ενδείξεις συναφώς, στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια απόκειται, σε τελική ανάλυση, να ελέγξουν αν συντρέχουν τα στοιχεία αυτά, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως⁷⁴.

69 — Ελλείψει τέτοιων ενδείξεων τεκμαίρεται ότι οι οικονομικοί όροι τηρούνται (άρθρο 585, παράγραφος 5, του κανονισμού εφαρμογής).

70 — Κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο δεν δύναται, κατόπιν αιτήματος ενός εκ των διαδίκων της διαφοράς της κύριας δίκης, να εξετάσει ερωτήματα που δεν του υπέβαλε το εθνικό δικαστήριο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Slob, C-236/02, EU:C:2004:94, σκέψη 29 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Πάντως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η αρχή αυτή δεν απαγορεύει την εξέταση του ενδεχομένου καταχρηστικής εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, έστω και αν το ενδεχόμενο αυτό δεν ετέθη ρητώς από το εθνικό δικαστήριο, προκειμένου να παρασχεθούν στο δικαστήριο αυτό ερμηνευτικά στοιχεία χρήσιμα για την εκδίκαση της υποθέσεως της οποίας έχει επιληφθεί (βλ. απόφαση ING. AUER, C-251/06, EU:C:2007:658, σκέψεις 38 και 39· βλ. επίσης υπό την έννοια αυτή, απόφαση Agip Petroli, C-456/04, EU:C:2006:241, σκέψεις 18 έως 24).

71 — Κανονισμός του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 1995, σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 312, σ. 1). Το άρθρο 4, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού ορίζει ότι «[ο]ι πράξεις οι οποίες αποδεδειγμένως αποσκοπούν στην εξασφάλιση οφέλους αντίθετου προς τους στόχους των εκάστοτε εφαρμοστέων διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, με την τεχνητή δημιουργία των προϋποθέσεων κτήσης αυτού του οφέλους, έχουν ως συνέπεια, ανάλογα με την περίπτωση, είτε τη μη εξασφάλιση είτε την αφαίρεση του οφέλους».

72 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση Halifax κ.λπ. (C-255/02, EU:C:2006:121, σκέψη 75).

73 — Βλ., ιδίως, αποφάσεις Emsland-Stärke (C-110/99, EU:C:2000:695, σκέψη 52) και Vonk Dairy Products (C-279/05, EU:C:2007:18, σκέψη 33).

74 — Βλ., ιδίως, αποφάσεις Pometon (C-158/08, EU:C:2009:349, σκέψη 26) και Cimmino κ.λπ. (C-607/13, EU:C:2015:448, σκέψη 60).

111. Υπό το πρίσμα των ως άνω αρχών, θα πρέπει να παρασχεθούν στο αιτούν δικαστήριο ορισμένες ενδείξεις ικανές να το διαφωτίσουν κατά τον σχηματισμό της κρίσεώς του.

112. Συναφώς, υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι, όπως παρατηρήθηκε στο σημείο 35 των παρουσών προτάσεων, η υπαγωγή της κοινοτικής βενζίνης στο καθεστώς της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή στο πλαίσιο της εργασίας που περιγράφεται στην αίτηση της Argos δεν οφείλεται, σύμφωνα με όσα υποστηρίζει η ίδια η Argos, σε κανένα τεχνικό ή οικονομικό λόγο πλην της διασφάλισης δασμολογικού οφέλους.

113. Υπό τις συνθήκες αυτές, αφενός, θα μπορούσε να διαπιστωθεί η συνδρομή του υποκειμενικού στοιχείου, εφόσον η μεταφορά κοινοτικής βενζίνης στην ανοικτή θάλασσα προκειμένου να αναμειχθεί με βιοαιθανόλη έχει τεχνητό χαρακτήρα και σκοπεί αποκλειστικά στην παράκαμψη των υψηλών τελωνειακών δασμών που επιβάλλονται στη βιοαιθανόλη με ταυτόχρονη απαλλαγή από τους (πλασματικούς) δασμούς που επιβάλλονται στη βενζίνη προσωρινής εξαγωγής.

114. Αφετέρου, οι ίδιες σκέψεις δημιουργούν την υπόνοια ότι η χορήγηση στην Argos του καθεστώτος αυτού δεν ανταποκρίνεται στον σκοπό για τον οποίο αυτό θεσπίστηκε. Όπως προκύπτει από το σημείο 70 των παρουσών προτάσεων, ο σκοπός αυτός συνίσταται στην αποφυγή της επιβολής δασμών επί κοινοτικών εμπορευμάτων που εξάγονται προσωρινώς ενόψει της τελειοποίησής τους, εφόσον η μεταφορά των εργασιών τελειοποίησης οφείλεται σε τεχνικούς ή οικονομικούς λόγους.

115. Τούτου δοθέντος, ακόμη και αν υποθεθεί ότι το εθνικό δικαστήριο κρίνει καταχρηστική την εφαρμογή του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή για την εν προκειμένω σκοπούμενη εργασία, ο χαρακτηρισμός αυτός δεν θα καταλάμβανε, πάντως, την απλή πρακτική που συνίσταται στην ανάμειξη, εκτός της Ένωσης, 85 % βιοαιθανόλης και 15 % βενζίνης και στην εισαγωγή, εντός της Ένωσης, της E85 που παρήχθη κατά την ανωτέρω διαδικασία, με τους δασμούς που ισχύουν για το προϊόν αυτό αντί των δασμών που επιβάλλονται στην καθαρή βιοαιθανόλη⁷⁵.

116. Κατά την άποψή μου, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η εργασία αυτή δεν μπορεί να χαρακτηριστεί αφεαυτής καταχρηστική. Πράγματι, ουδείς αμφισβητεί ότι οι ιδιότητες και οι χρήσεις της E85 διαφέρουν από τις ιδιότητες και τις χρήσεις της βιοαιθανόλης⁷⁶. Επομένως, ακόμη και αν η ανάμειξη αυτή σκοπούσε πρωτίστως στην αποφυγή καταβολής των δασμών που επιβάλλονται στη βιοαιθανόλη, πάντως οφείλεται και σε ορισμένους αυτοτελείς τεχνικούς και/ή οικονομικούς λόγους. Επομένως, ελλείπει, αν μη τι άλλο, το υποκειμενικό στοιχείο της καταχρήσεως δικαιώματος.

117. Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, η θεωρία της καταχρήσεως δικαιώματος μπορεί, κατά την άποψή μου, να εμποδίσει τη χορήγηση του καθεστώτος της τελειοποίησης προς επανεισαγωγή σε περίπτωση όπως αυτής της διαφοράς της κύριας δίκης, υπό την επιφύλαξη επαληθεύσεως από το αιτούν δικαστήριο. Αντιθέτως, η θεωρία αυτή δεν μπορεί, κατ' αρχήν, να εμποδίσει τους εισαγωγείς να αντλήσουν όφελος από δασμολογική ανωμαλία, μεταποιώντας τη βιοαιθανόλη που προορίζεται για εισαγωγή στην Ένωση σε E85, προκειμένου να προκαλέσουν αλλαγή της δασμολογικής κατατάξεώς της. Στον νομοθέτη απόκειται, σε τελική ανάλυση, να άρει την ανωμαλία αυτή, εάν το κρίνει σκόπιμο.

75 — Βλ. σημείο 40 των παρουσών προτάσεων.

76 — Η προσθήκη βενζίνης παρέχει, ιδίως, τη δυνατότητα υπερβάσεως των δυσχεριών της κρίσης εκκινήσεως που οφείλονται στη χρήση καθαρής βιοαιθανόλης (βλ. Ballerini, D., *Les biocarburants: État des lieux, perspectives et enjeux du développement*, IFP Publications, εκδόσεις Technip, Παρίσι, 2006, σ. 112). Βλ., συναφώς, απόφαση Roquette Frères (C-114/99, EU:C:2000:568, σκέψη 19), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε, όσον αφορά την καταβολή επιστροφών κατά την εξαγωγή για αγροτικά προϊόντα, ότι «η κατάχρηση που συνίσταται σε επανεισαγωγή στην Ένωση του προηγούμενως εξαχθέντος προϊόντος δεν μπορεί να υφίσταται όταν αυτό υπέστη ουσιαστική και μη αναστρέψιμη μεταποίηση, με την οποία παύει πλέον να υφίσταται ως τέτοιο, έτσι ώστε να δημιουργείται ένα νέο προϊόν υπαγόμενο σε άλλη δασμολογική κλάση». Πάντως, το Δικαστήριο, με την απόφαση Eichsfelder Schlachtbetrieb (C-515/03, EU:C:2005:491, σκέψεις 41 και 42), έκρινε ότι η μεταποίηση ή ουσιαστική επεξεργασία κατά την έννοια του άρθρου 24 του τελωνειακού κώδικα δεν αποκλείουν τη στοιχειοθέτηση καταχρήσεως δικαιώματος, εάν αποδεικνύονται τα στοιχεία που τη συνιστούν.

V – Πρόταση

118. Προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στο ερώτημα που υπέβαλε το Hoge Raad der Nederlanden ως εξής:

Το άρθρο 148, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) 214/2007 της Επιτροπής, της 28ης Φεβρουαρίου 2007, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο όρος «κοινοτικοί μεταποιητές», κατά τη διάταξη αυτή, αφορά όχι μόνον τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς τα παράγωγα προϊόντα τα οποία αφορά η αίτηση περί υπαγωγής στο καθεστώς τελειοποίησεως προς επανεισαγωγή, αλλά και τους κοινοτικούς παραγωγούς προϊόντων παρόμοιων προς τις πρώτες ύλες ή προς τα ημιτελή μη κοινοτικά προϊόντα που προορίζονται για ενσωμάτωση στα κοινοτικά εμπορεύματα προσωρινής εξαγωγής στο πλαίσιο των εργασιών τελειοποίησεως που καλύπτει η αίτηση αυτή.